



# **Reisjärven liikenneturvallisuussuunnitelma**



# Reisjärven liikenneturvallisuuksuunnitelma

**Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus**

**Kansikuva: Tarja Jääskeläinen**

**Kartat: © Karttakeskus, L 4356**

**Painopaikka: Kopijyvä Oy**

**Kuopio 2012**

## Tiivistelmä

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Nivalan, Haapajärven, Pyhäjärven, Kärsämäen sekä Reisjärven kunnat ovat laatineet yhdessä Nivala-Haapajärven seudun liikenneturvallisuussuunnitelman. Työn tuloksena laaditut kuntakohtaiset suunnitelmaraportit sisältävät sekä liikenneympäristön parantamissuunnitelmat että liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelmat. Liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden suunnittelua ohjasivat työn aikana määritellyt kunnille yhteiset liikenneturvallisuuden parantamista koskevat periaatteet sekä tarkemmin kuntakohtaiset erityispiirteet. Myös liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelma laadittiin kunnille yhteisten periaatteiden ohjaamina. Suunnitelman laatimisen taustana on toiminut ELY:n laatima Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma. Reisjärven kunnan edustajat eivät osallistuneet suunnitteluprosessiin suunnitelmaluonnoksen kommentointia lukuun ottamatta, mutta myös Reisjärven osalta on noudatettu em. yhteisiä periaatteita.

Reisjärven kuntaan on esitetty liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä yhteensä 46 kohteeseen. Parantamistoimenpiteiden suunnittelussa on painotettu pieniä, mutta tehokkaita toimenpiteitä ja niissä on keskitytty erityisesti keskusta-alueelle sekä koulujen ympäristöihin. Toimenpiteiden toteuttaminen on vaiheistettu kolmeen ohjeelliseen kiireellisyysluokkaan; vuosina 2013-2016 ja 2017-2020 sekä vuoden 2021 jälkeen toteutettaviin toimenpiteisiin. Lisäksi erikseen on esitetty myös pienemmät ns. pikatoimenpiteet. Parantamistoimenpiteiden kustannuksiksi on arvioitu yhteensä noin 1,1 milj. €.

Yksittäisiin kohteisiin ehdotettujen parantamistoimenpiteiden ohella on esitetty myös yleisperiaatteita koskien mm. asuinalueiden 30 km/h-rajoitusten käyttöönottoa ja väistämisvelvollisuuskäytäntöjä, hidasteiden käyttöperiaatteita, nopeusrajoitusten ajoratamaalauksia, suojateiden havaittavuuden parantamista, mopoihin kieltämistä kevyen liikenteen väylillä, tienvarsiraivauksia sekä mm. hajakentämisen hallintaa. Lisäksi on esitetty esteettömyyden parantamisperiaatteita ja -toimenpiteitä.

Liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelmassa on selvitetty kunnan liikenneturvallisuustyön nykytila, ehdotus kuntakohtaisen liikenneturvallisuustyöryhmän toimintamalliksi ja tehtäviksi, hallintokuntakohtaiset liikennekasvatustyön tavoitteet sekä liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelman ensimmäiset askeleet. Lisäksi on esitetty keskeisten yhteistyökumppaneiden osallistuminen liikennekasvatustyöhön sekä esitetty seudulla tehtävän jatkuvan liikenneturvallisuustyön varmistamiseksi ns. seudullisen liikenneturvallisuustoimijamallin käyttöönottoa. Raportissa on esitetty myös liikenneturvallisuustyön seurannan toimintatavat.



## Alkusanat

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Nivalan, Haapajärven, Pyhäjärven, Kärsämäen sekä Reisjärven kunnat käynnistivät syksyllä 2011 kunnille yhteisen liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisen. Suunnitteluprosessi hoidettiin kunnille yhteisenä. Työn tuloksena laadittiin kuntiin omat kuntakohtaiset suunnitelma-raportit, jotka sisältävät sekä liikenneympäristön parantamissuunnitelmat että liikennekasvatustyön kehittä-missuunnitelmat. Suunnitelman laatimista ohjanneeseen ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Tarja Jääskeläinen	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Eero Svala	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Juha Peltomaa	Nivalan kaupunki
Vesa Savolainen	Haapajärven kaupunki
Jarmo Eronen	Haapajärven kaupunki
Martti Pietikäinen	Kärsämäen kunta
Esko Hämäläinen	Kärsämäen kunta
Sami Laukkanen	Pyhäjärven kaupunki
Rainer Kinisjärvi	Liikenneturva
Eero Kalmakoski	Liikenneturva
Veli Suhonen	Jokilaaksojen poliisilaitos
Jari Lepistö	Jokilaaksojen pelastuslaitos

Reisjärven kunnan edustaja ei osallistunut kokouksiin, mutta aineistot lähetettiin koko suunnittelutyön ajan tiedoksi ja kommentoitavaksi myös Reisjärven kuntaan.

Suunnitelman on laatinut Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimeksiannosta Sito-Kuopio Oy, jossa työstä on vastannut projektipäällikkönä DI Petri Launonen. Työhön ovat osallistuneet lisäksi DI Noora Airaksinen, ins. Juha Vikiö, ins.AMK Laura Pöllänen ja DI Marko Tikkanen.

Oulussa joulukuussa 2012

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

## Sisältö

<b>1.</b>	<b>Suunnittelun lähtökohdat .....</b>	<b>6</b>
1.1	Suunnittelualue ja suhde liikennejärjestelmään .....	6
1.2	Väestö, työpaikat ja palvelut .....	7
1.3	Maankäyttö ja kaavoitus .....	7
1.4	Nykyinen tie- ja katuverkko sekä liikenne.....	7
<b>2.</b>	<b>Liikenneturvallisuuden nykytila .....</b>	<b>11</b>
2.1	Liikenneonnettomuudet .....	11
2.1.1	Onnettomuusmäärät .....	11
2.1.2	Onnettomuusluokat .....	13
2.1.3	Hirvi-, peura- ja muut eläinonnettomuudet .....	14
2.1.4	Onnettomuuksien kasaumapisteet .....	14
2.1.5	Onnettomuuskustannukset.....	16
2.2	Liikenneturvallisuuskyselyt .....	17
2.2.1	Asukaskysely .....	17
2.2.2	Koululaiskysely.....	21
2.2.3	Asukas- ja koululaiskyselyssä esille nousseet ongelma-kohteet .....	22
<b>3.</b>	<b>Liikenneturvallisuustavoitteet.....</b>	<b>26</b>
3.1	Tavoiteasettelun taustaa .....	26
3.1.1	Valtakunnalliset tavoitteet .....	26
3.1.2	Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tavoitteet ja toimintamalli .....	27
3.2	Nivala-Haapajärvi-seudun liikenneturvallisuustavoitteet .....	28
<b>4.</b>	<b>Liikenneympäristön parantamistoimenpiteet .....</b>	<b>30</b>
4.1	Suunnittelun lähtökohdat .....	30
4.2	Seudulle yhteiset periaatteet .....	30
4.3	Toimenpiteet.....	35
4.3.1	Keskusta-alue .....	36
4.3.2	Haja-asutusalue .....	39
4.4	Toimenpideohjelma .....	43
4.5	Toimenpiteiden vaikutukset.....	44
<b>5.</b>	<b>Kevyen liikenteen laatukäytävät .....</b>	<b>45</b>
<b>6.</b>	<b>Esteettömyys.....</b>	<b>47</b>
6.1	Nykytila .....	47
6.2	Kehittämistoimenpiteet .....	47
<b>7.</b>	<b>Liikennekasvatustyön kehittäminen.....</b>	<b>49</b>
7.1	Yleistä .....	49
7.2	Liikennekasvatustyön nykytila .....	49
7.3	Liikennekasvatustyö on yhteistyötä.....	49
7.4	Viisas liikkuminen osaksi liikennekasvatusta .....	51
7.5	Liikenneturvallisuusryhmä ja ryhmän toimintamalli.....	52
7.6	Liikennekasvatustyön tavoitteet eri hallintokunnissa .....	53
7.7	Ensimmäiset askeleet.....	55

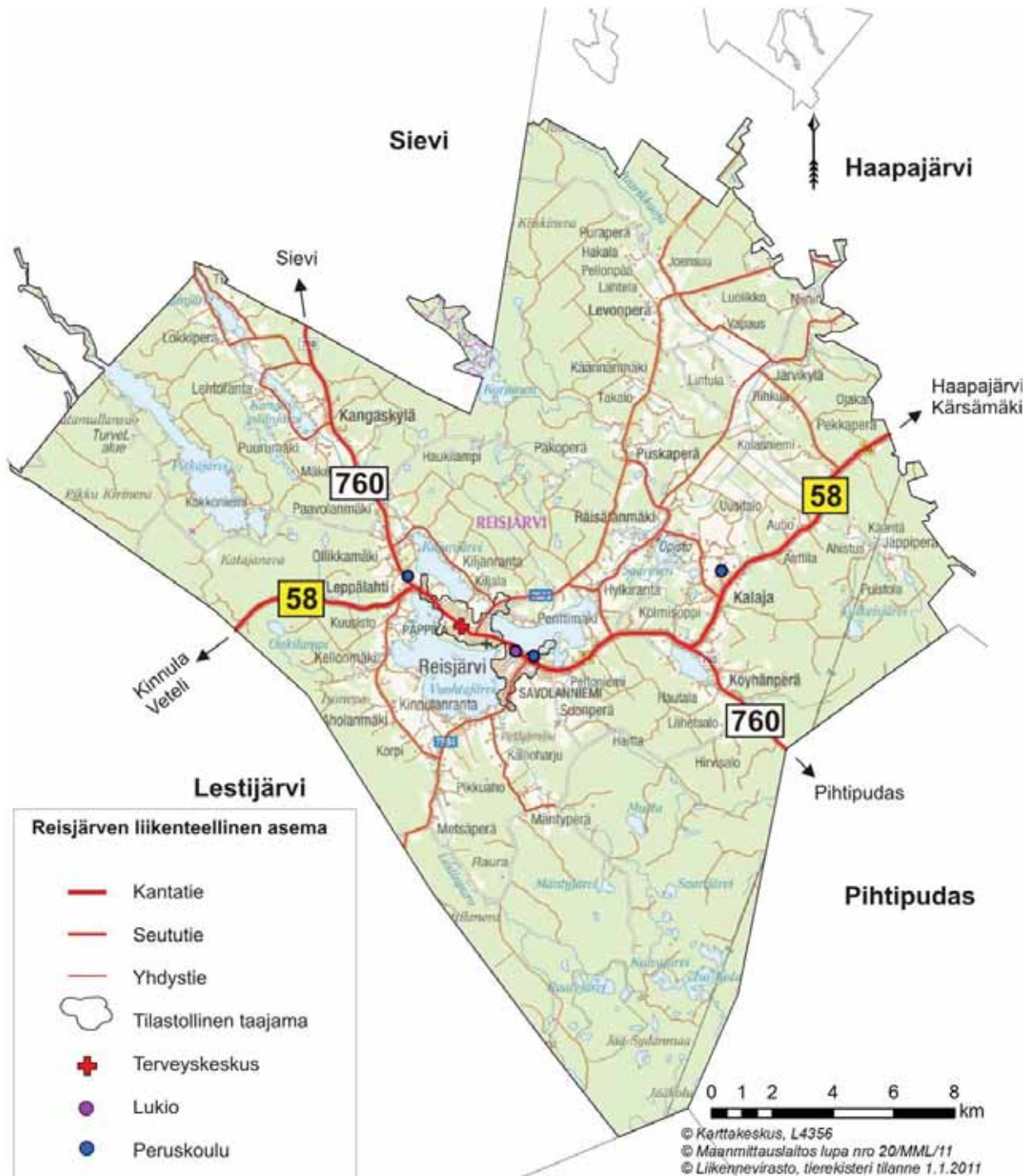


8.	Jatkotoimenpiteet.....	56
8.1	Suunnitelman käsittely .....	56
8.2	Seuranta.....	56
	Liitteet.....	58

# 1. Suunnittelun lähtökohdat

## 1.1 Suunnittelualue ja suhde liikennejärjestelmään

Reisjärven kunta sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosassa ja kuuluu Nivala-Haapajärvi seutukuntaan. Kunnan halki kulkevat itä-länsisuunnassa kantatie 58 (Kangasala-Keuruu-Kärsämäki) sekä etelä-pohjoissuunnassa seututie 760. Muutoin kunnan alueen tieverkko koostuu yhdysteistä sekä laajasta yksityistieverkostosta. Lähin rautatieasema sijaitsee Haapajärvellä ja lähin lentoasema Kokkolassa.



Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja liikenteellinen asema.

## 1.2 Väestö, työpaikat ja palvelut

Reisjärven kunnassa asui vuoden 2011 lopussa noin 3 000 henkilöä. Yli 65 -vuotiaiden osuus väestöstä on noin 20 %. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Reisjärven kunnan asukasmäärä tulee vähenemään vuoteen 2040 mennessä noin 530 henkilöllä. Samalla ikääntyneiden osuus tulee kasvamaan huomattavasti.

Reisjärven alueella on työpaikkoja noin 1000 kpl. Suurimpia työnantajia ovat Reisjärven kunnan lisäksi mm. Elester Oyj, Reisjärven kristillinen opisto, BBS Oy, Prisma-Metalli Oy ja Honkaperä Forest Oy. Reisjärvellä työllisestä työvoimasta elantonsa saa noin 45 % kaupan liikenteen ja palveluiden alalta sekä noin 27 % maa- ja metsätaloudesta.

Kuntakeskus on Reisjärven kunnan voimakkain palvelukeskittymä, mutta asiointiliikennettä suuntautuu paljon myös Haapajärvelle. Reisjärvi kuuluu sosiaali- ja terveystalouden osalta peruspalvelukuntayhtymä Selänteeseen. Kuntakeskuksessa olevat lähipalvelut ovat saavutettavissa hyvin myös kävellen ja pyörällä. Pidemmät ja entistä enemmän myös lyhyet matkat tehdään kuitenkin suurelta osin henkilöautolla. Joukkoliikenteen osuus päivittäisestä liikkumisesta on pieni.

Reisjärven kunnassa on neljä perusopetusta antavaa koulua, joista kolme on alakouluja ja yksi yläkoulu. Alakouluista kaksi on ns. kyläkouluja. Yläkoulu sijaitsee keskustaajamassa. Lukuvuonna 2012-2013 alakouluissa oli oppilaita noin 250 ja yläkoulussa noin 110. Keskustaajamassa sijaitsee myös lukio, jossa oli lukuvuonna 2012-2013 opiskelijoita 56 henkilöä. Oppilasmäärien ennustetaan muuttuvan siten että lukuvuonna 2017-2018 olisi alakouluissa noin 215 ja yläkoulussa noin 126 oppilasta.

## 1.3 Maankäyttö ja kaavoitus

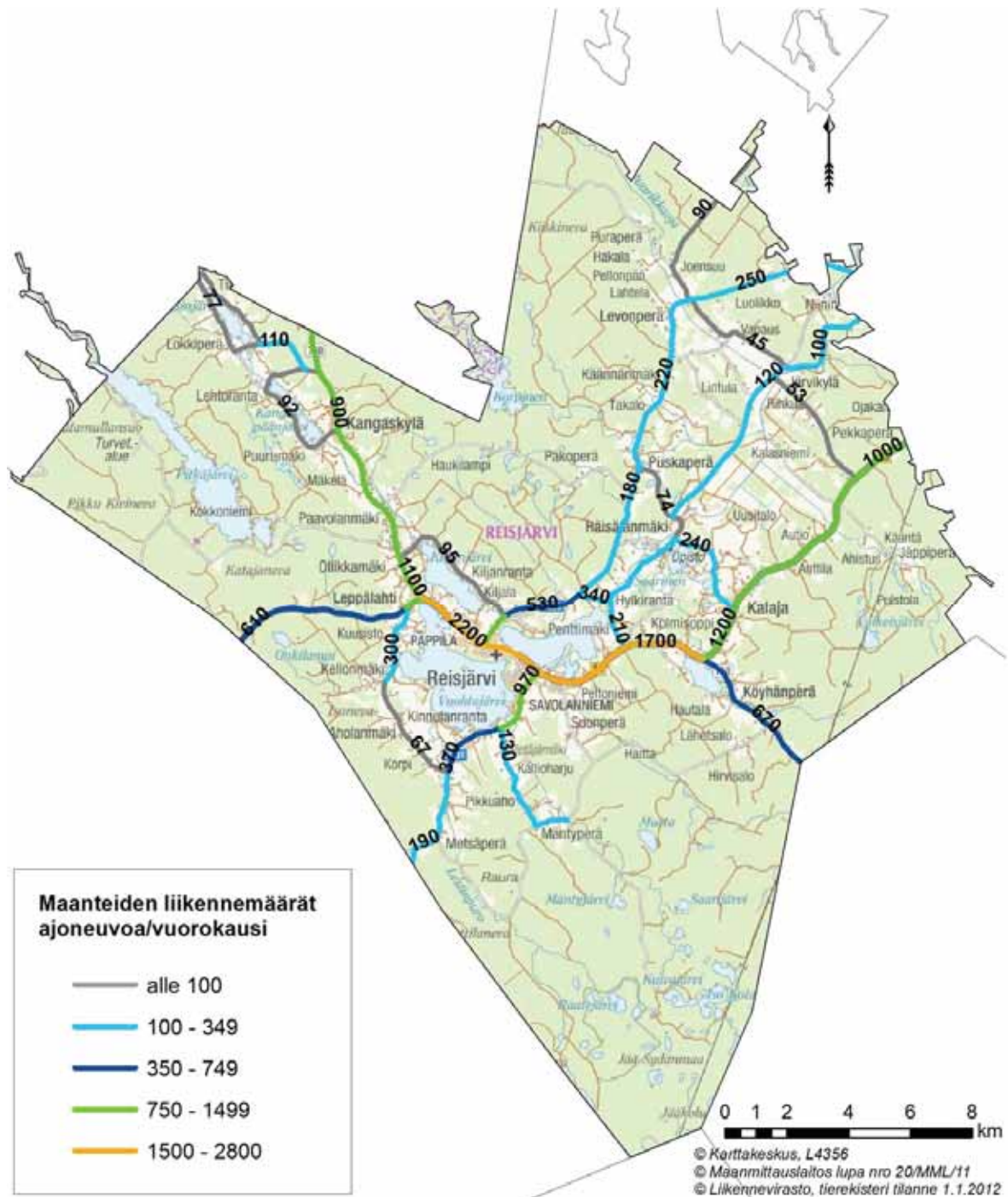
Reisjärven asutuksesta suurin osa sijoittuu kunnan taajama-alueelle. Taajaman lähimpiä kyliä ja asutuskeskittyksiä ovat mm. Leppälahti ja Räisälänmäki. Asutus on levittäytynyt taajaman ohella laajalle keskittyen erityisesti teiden varsille ja vesistöjen ympärille. Taajama-alueella on vireillä pieniä maankäyttöhankkeita. Hankkeiden etenemisestä ei ole kuitenkaan varmuutta, mutta niiden toteutuessa tulee niiden liikenteelliset tarpeet ottaa erikseen huomioon.

Reisjärven kunnan alue kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan, joka on vahvistettu 17.2.2005. Taajaman yleis- ja asemakaavan lisäksi kunnassa on yhdeksän rantaosayleiskaavaa ja yksi ranta-asemakaava.

## 1.4 Nykyinen tie- ja katuverkko sekä liikenne

Reisjärven kunnan alueella on maanteitä yhteensä noin 133 km. Tästä kantateiden osuus on 27 km, seututeiden noin 14 km ja yhdysteiden 91 km. Kunnan ylläpitämiä katuja on noin 17 km ja yksityisteitä kunnan alueella on yhteensä noin 475 km (Kuva 1). Maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikenteen määrät on esitetty kuvassa 2. Maanteiden varsilla oleva tievalaistus ja kevyen liikenteen väylät on esitetty kuvassa 3 sekä keskusta-alueen valaistus ja kevyen liikenteen väylät kuvassa 4.

Reisjärven maanteiden nopeusrajoitukset on esitetty kuvassa 5. Keskustaajamassa ja asuinalueilla on nopeusrajoituksena vielä 50 km/h. Tonttikatujen väliset liittymät ovat osin tasa-arvoisia.



Kuva 2. Reisjärven maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät.

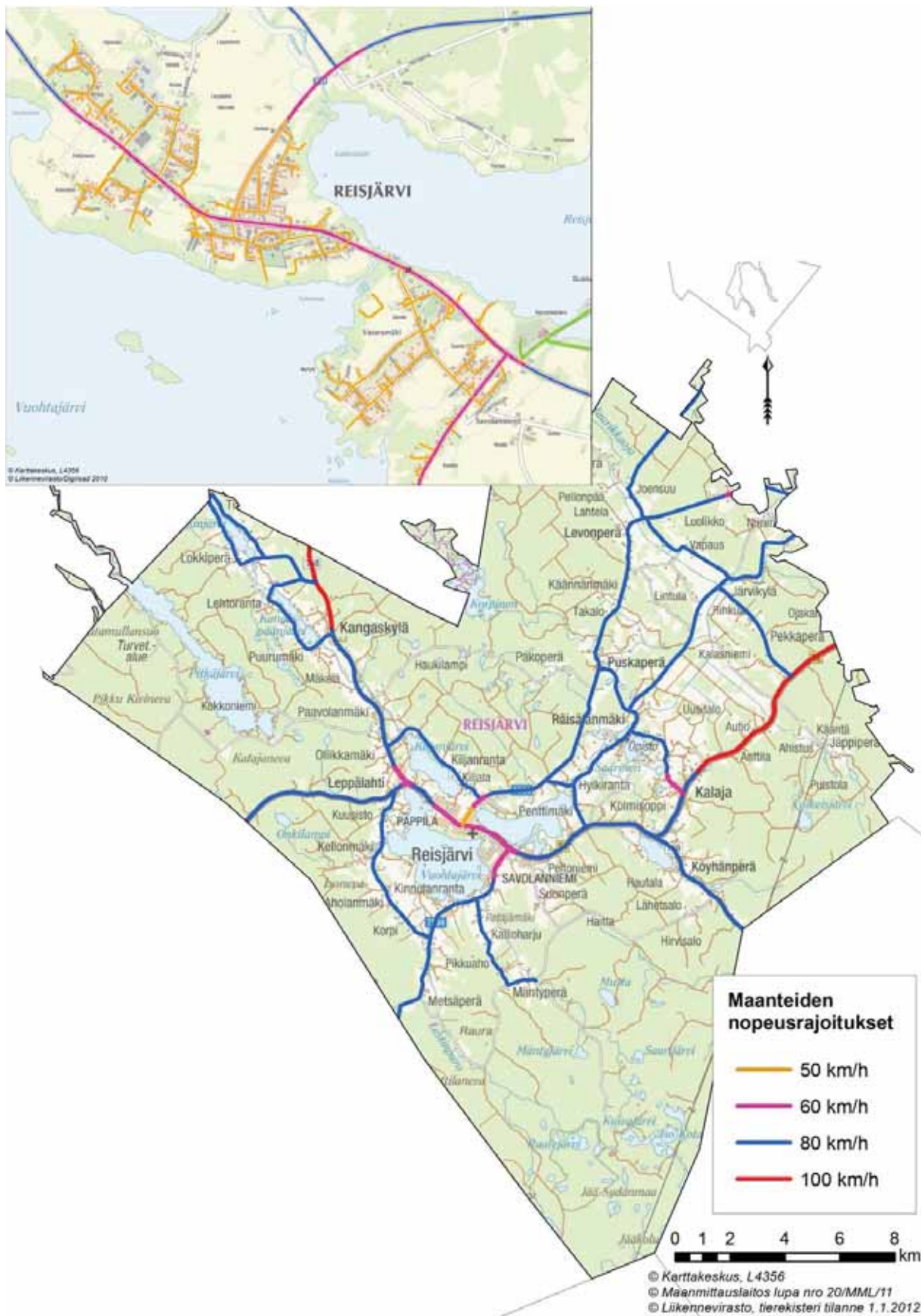




Kuva 3. Maanteiden tievalaistus ja kevyen liikenteen väylät.



Kuva 4. Reisjärven keskustan valaistus ja kevyen liikenteen väylät (Digiroad, valaistustiedot ovat puutteellisia).



Kuva 5. Reisjärven tie- katuverkon nopeusrajoitukset.

## 2. Liikenneturvallisuuden nykytila

### 2.1 Liikenneonnettomuudet

#### 2.1.1 Onnettomuusmäärät

Tehty onnettomuustarkastelu perustuu poliisin tietoon tulleisiin onnettomuuksiin. On arvioitu, että poliisin tietoon tulee vain osa kaikista liikenneonnettomuuksista. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet ja yli puolet loukkaantumiseen johtavista onnettomuuksista tulevat poliisin tietoon, mutta pienistä omaisuusvahinkoihin johtaneista onnettomuuksista vain hyvin pieni osa päätyy tilastoihin. Onnettomuustarkastelu käsittää maanteillä, kaduilla ja yksityisteillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet onnettomuudet. Onnettomuusaineisto saatiin Liikenneviraston onnettomuusrekisteristä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kautta. Huomioon otettavaa on, että tiedot kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneista onnettomuuksista ovat osassa onnettomuuksista sijaintitiedoiltaan puutteellisia.

Reisjärven kunnan alueella tapahtui vuosina 2001-2010 yhteensä 147 onnettomuutta, joista maanteillä tapahtui 125 sekä kaduilla ja yksityisteillä 22. Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui 53 (36,1 % kaikista onnettomuuksista), joista maanteillä tapahtui 44 sekä kaduilla ja yksityisteillä yhdeksän. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui kolme, joista kaksi tapahtui maanteillä ja yksi kaduilla ja yksityisteillä. Tapahtuneissa onnettomuuksissa kuoli kolme ja loukkaantui 72 henkilöä. Eniten onnettomuuksia tapahtui kantateillä (Taulukko 1).

Taulukko 1. Reisjärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet onnettomuudet.

	Omaisuusvahinkoon johtaneet onnettomuudet			Loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet			Kuolemaan johtaneet onnettomuudet			Kaikki onnettomuudet yhteensä		
	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.
Kantatiet	35	10	45	21	1	22	0	0	0	56	11	67
Seututiet	13	1	14	6	2	8	1	0	1	20	3	23
Yhdystiet	16	6	22	8	4	12	0	1	1	24	11	35
Kadut ja yksityistiet	12	1	13	7	1	8	1	0	1	20	2	22
Yhteensä	76	18	94	42	8	50	2	1	3	120	27	147

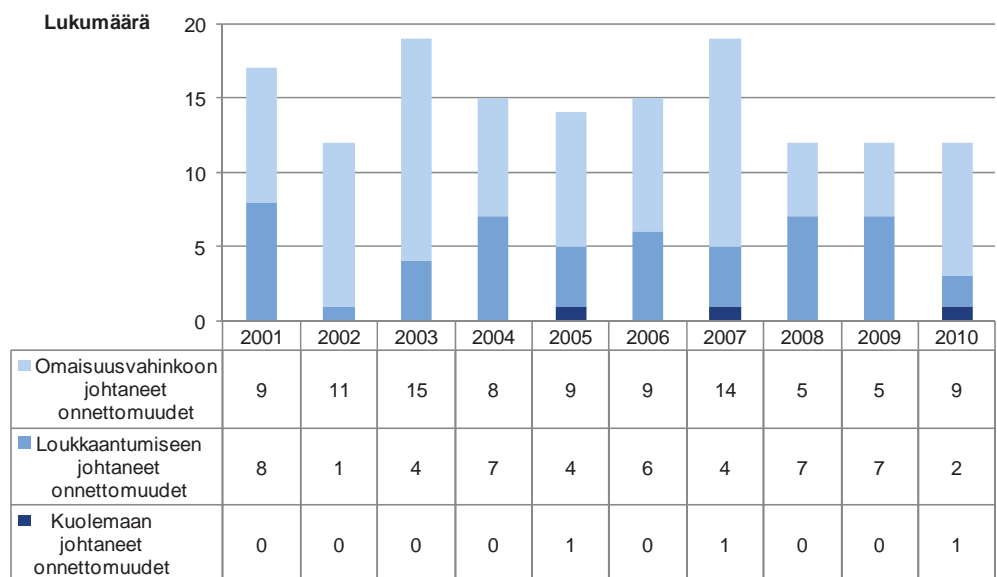
Vuosien 2001-2010 ajanjaksona onnettomuuksien määrä on vaihdellut vuosittain eikä selvää laskevaa tai nousevaa suuntausta ole havaittavissa (Kuva 6).

Kuljettaja oli juopunut (alkoholionnettomuudet) yhteensä 27 onnettomuudessa (18,4 %). Maanteillä tapahtuneista onnettomuuksista kuljettaja oli juopunut 25 onnettomuudessa (20,3 %) sekä kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneista onnettomuuksista kahdessa onnettomuudessa (9,1 %). Alkoholionnettomuuksista henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia oli yhdeksän, joista yksi oli kuolemaan johtanut ja kahdeksan loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia. Alkoholionnettomuuksissa kuoli yksi ja loukkaantui yhteensä kymmenen henkilöä (Taulukko 1).

Asukaslukuun suhteutettuna Reisjärven maanteillä vuosina 2001-2010 tapahtuneissa onnettomuuksissa loukkaantui keskimäärin 1,91 ja kuoli keskimäärin 0,06 henkilöä vuodessa tuhatta asukasta kohti. Vastaavat luvut olivat vuosina 2001-2010 Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa keskimäärin 1,00 ja 0,06 ja valtakunnal-

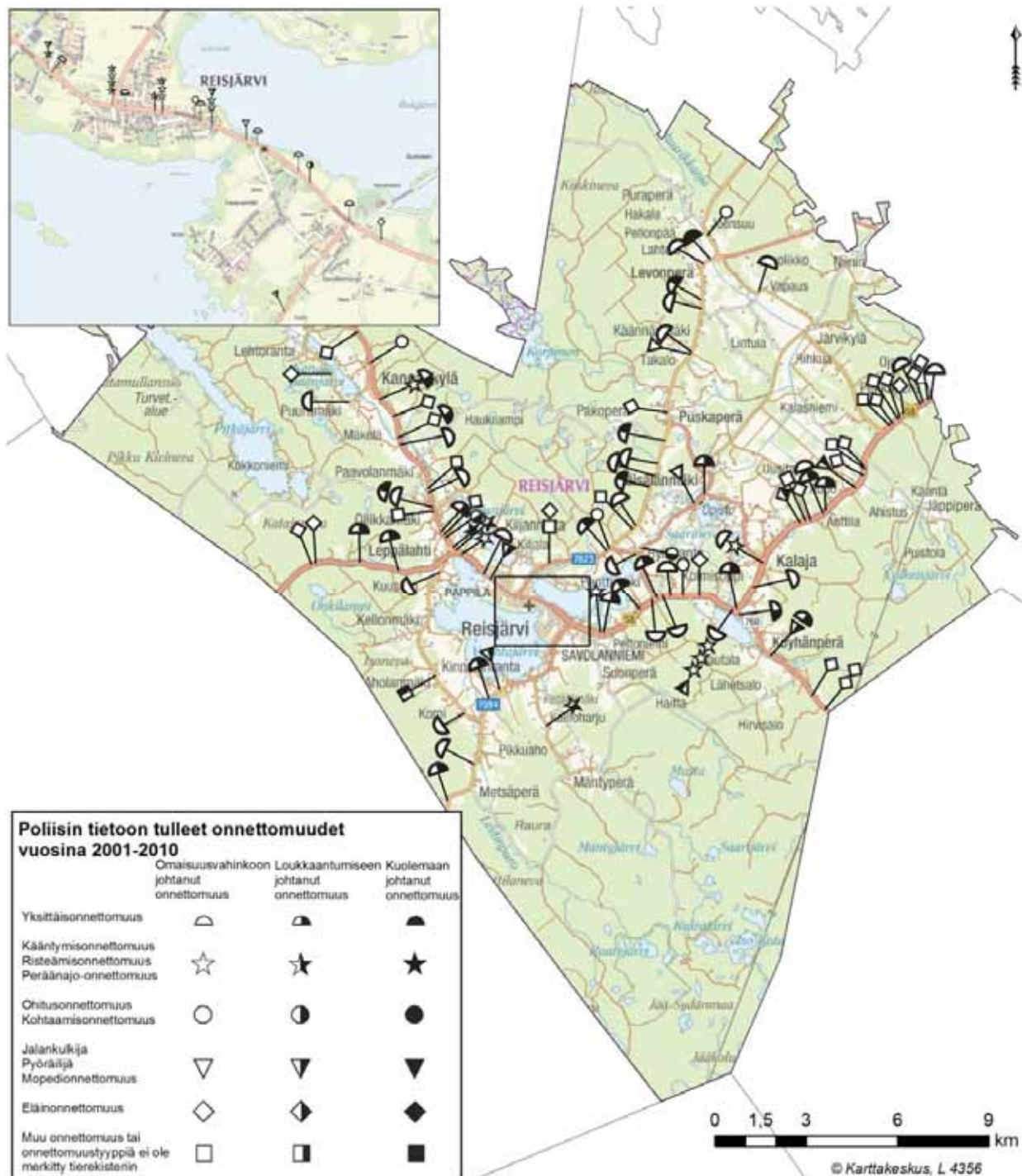
lisesti keskimäärin 0,96 ja 0,06. Luvuissa ovat mukana myös ne onnettomuudet, joissa kuljettaja oli juopunut. Reisjärven luvut ovat loukkaantuneiden osalta huomattavasti keskimääräistä korkeammat, pitkälti kantatien 58 onnettomuusmääristä johtuen.

Maanteistä eniten onnettomuuksia tapahtui juuri kantatiellä 58. Liikennemääriltään hiljaisemmilla yhdysteillä suurin osa onnettomuuksista oli yksittäisonnettomuuksia (Kuva 7).



Kuva 6. Reisjärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet liikenneonnettomuudet.





Kuva 7. Reisjärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet liikenneonnettomuudet.

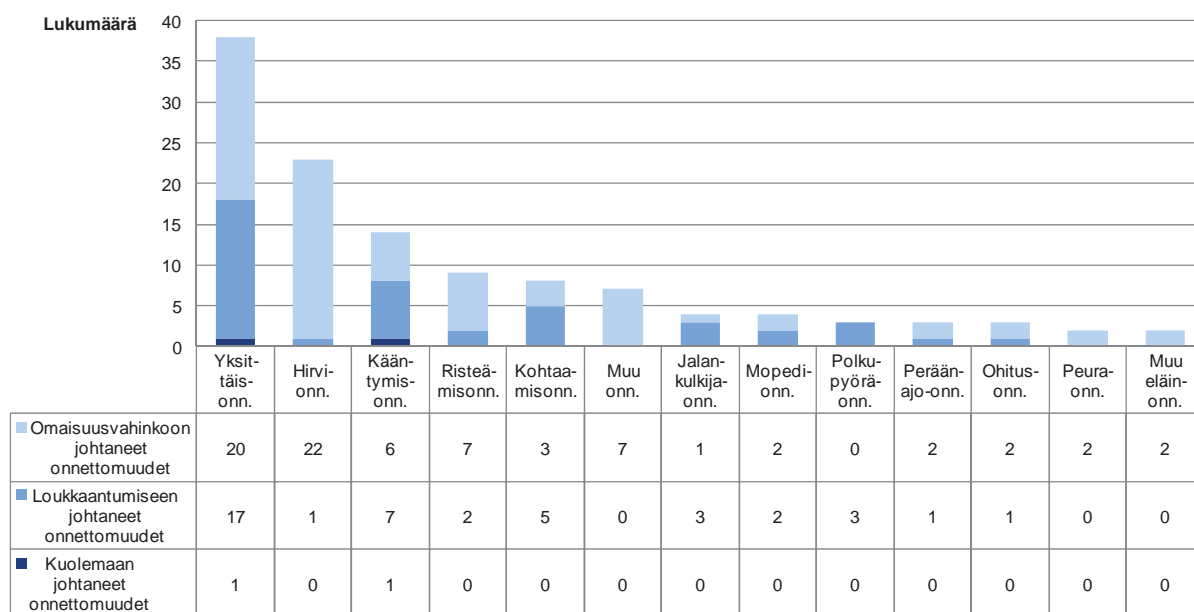
Seuraavassa esitettyssä onnettomuustarkastelussa on oletettu, että kuljettajan juopumus vaikuttaa onnettomuuksiin liikenneympäristöä enemmän. Tähän oletukseen perustuen alkoholioonnettomuudet poistettiin aineistosta, jotta liikenneympäristön vaikutus onnettomuuksien tapahtumiseen saataisiin paremmin selville.

## 2.1.2 Onnettomuusluokat

Reisjärvellä tapahtuneista kaikista onnettomuuksista suurin osa oli yksittäisonnettomuuksia. Yksittäisonnettomuuksia tapahtui 38 kpl, mikä oli noin 32 % kaikista onnettomuuksista. Onnettomuusluokan muu onnet-

tomuus suuri osuus johtuu siitä, että kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneissa onnettomuuksissa suuri osa onnettomuuksista on kirjattu ko. luokkaan (Kuva 8).

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista tapahtui eniten yksittäisonnettomuuksia. Muissa onnettomuusluokissa tapahtui 0-8 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta kussakin onnettomuusluokassa. Suhteellisesti eniten henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui polkupyörä-, jalankulkija- ja mopo-onnettomuuksissa, mutta ko. onnettomuuksien osuus oli huomattavasti normaalia suurempi myös yksittäis- ja kääntymisonnettomuuksissa (Kuva 8).



Kuva 8. Reisjärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet onnettomuudet onnettomuusluokittain.

### 2.1.3 Hirvi-, peura- ja muut eläinonnettomuudet

Reisjärvellä tapahtui hirvi- ja peuraonnettomuuksia yhteensä 25 kpl. Lisäksi muita eläinonnettomuuksia tapahtui kaksi. Kaikki em. eläinonnettomuudet tapahtuivat yhtä lukuun ottamatta maanteillä. Eniten eläinonnettomuuksia tapahtui kantatiellä 58. Hirvionnettomuusmääriin on vaikuttanut erityisesti hirvikannan vuosittainen vaihtelu (Kuva 7).

### 2.1.4 Onnettomuuksien kasaumapisteet

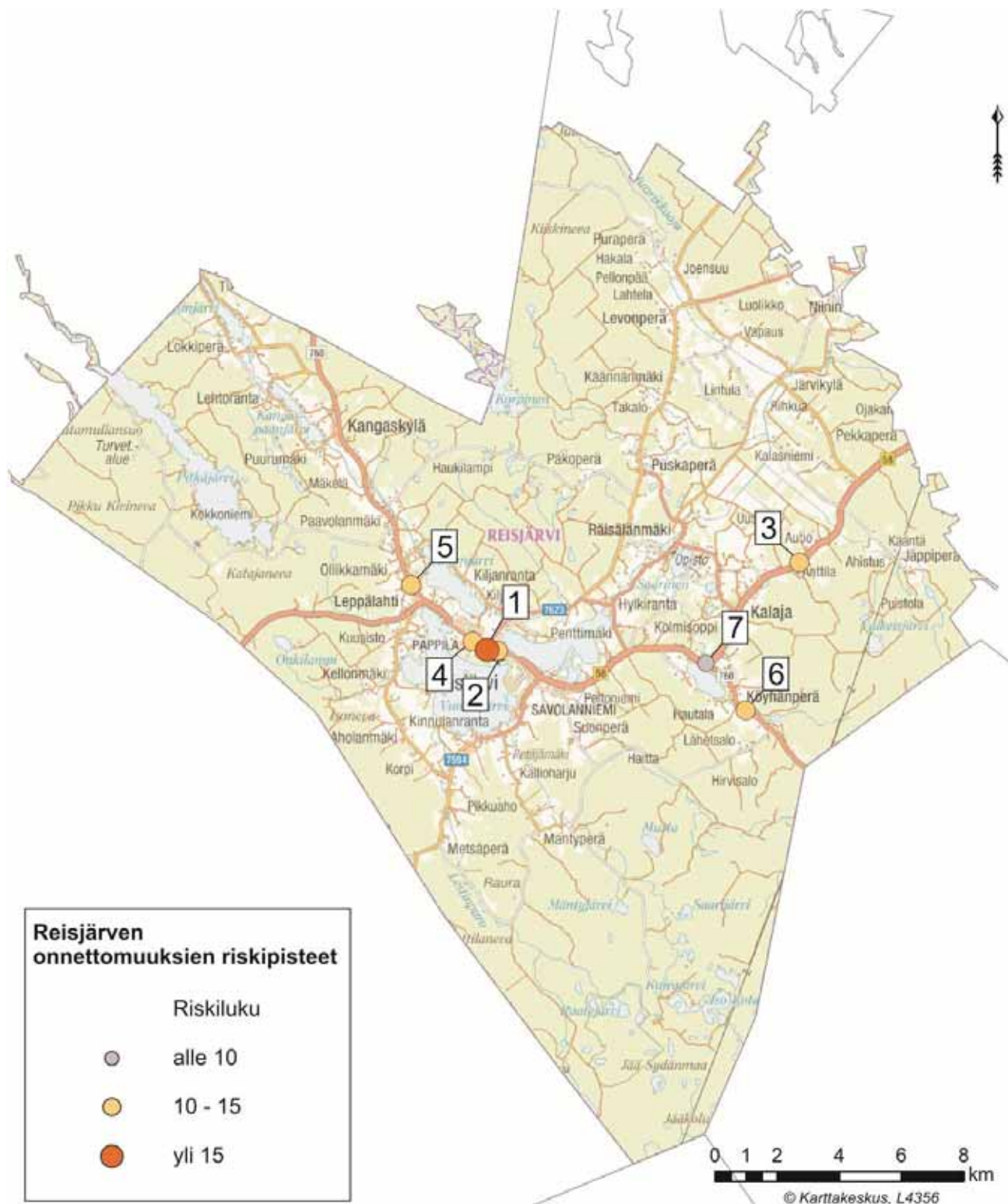
Maanteiden sekä katujen ja yksityisteiden onnettomuuksia tarkasteltiin myös kasaumapisteittäin. Kasaumapisteessä on tapahtunut vähintään viisi onnettomuutta tai vähintään kaksi henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta tien linjaosuudella enintään 400 metrin etäisyydellä toisistaan sekä liittymässä enintään 200 metrin säteellä liittymästä. Jokaiselle kasaumapisteelle laskettiin riskiluku, jotta kasaumapisteitä voitaisiin verrata keskenään. Riskiluku on kasaumapisteessä tapahtuneiden onnettomuuksien lukumäärän summa painottaen henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia kertoimella viisi ja omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia kertoimella yksi. Kertoimilla painotettiin henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia omaisuusvahinkoon johtaneisiin onnettomuuksiin nähden. Katuverkon osalta kaikkien onnettomuuksien tapahtumapaikkaa ei voitu puutteellisten tietojen vuoksi tarkasti paikantaa. Kasaumapisteiden onnettomuuksissa ei ole mukana alkoholionnettomuuksia eikä hirvi- ja peuraonnettomuuksia. ELY-keskus seuraa hirvi- ja peura-

raonnettomuuksien tapahtumapaikkoja ja riskialtteita tieosuuksia sekä muuttaa tarvittaessa hirvivaroituserkkien sijainteja.

Riskiluvultaan suurin onnettomuuksien kasaumapiste sijaitti kantatien 58 (Sievintie / Pihtiputaantie) ja maantien 7623 (Levonperäntie / Reisjärventie) liittymässä (riskiluku 17). Liittymässä tapahtui viisi onnettomuutta, joista henkilövahinkoon johti kolme (numero 1, Taulukko 2 ja Kuva 9).

Taulukko 2. Reisjärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet ja riskiluvut (aineistosta on poistettu hirvi- ja peuraonnettomuudet sekä alkoholionnettomuudet).

Nro	Paikka	Kaikkien onnettomuuksien määrä	Henkilövahinkoon johtaneiden onn. määrä	Riskiluku	Huom.
1	Kt 58 Sievintien / Pihtiputaantien, mt 7623 Levonperäntien ja Reisjärventien liittymä	5	3	17	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 4 kpl
2	Kt 58 Pihtiputaantien ja Talvitien liittymä	4	2	12	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 3 kpl
3	Kt 58 Haapajärventie 467:n kohdalla	3	2	11	Suistumisonnettomuuksia 3 kpl
4	Kt 58 Sievintien, Savikontien ja Vuorilantien liittymä	2	2	10	
5	Mt 760 Sievintie 328:n (urheilukentän) kohdalla	2	2	10	
6	Mt 760 Pihtiputaantie 1000:n kohdalla	2	2	10	
7	Kt 58 Pihtiputaantien / Haapajärventien ja mt 760 Pihtiputaantien liittymä	5	1	9	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 2 kpl



Kuva 9. Reisjärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet ja riskiluvut (aineistosta on poistettu hirvi- ja peuraonnettomuudet sekä alkoholionnettomuudet).

## 2.1.5 Onnettomuuskustannukset

Reisjärvellä liikenneonnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuneet kustannukset olivat keskimäärin 2,5 milj. € vuodessa. Tästä kunnan osuudeksi on arvioitu 17-25 %. Vuosittaiset kustannukset ovat 17 %:n osuudella laskettuna olleet noin 400 000 €, mikä asukaslukuun suhteutettuna tarkoittaa noin 133 eu-

roa/asukas. Todellisuudessa onnettomuuksista aiheutuneet kustannukset ovat vielä suuremmat, koska suuri osa erityisesti kevyen liikenteen loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista ei tule poliisin tietoon ja sitä kautta viralliseen onnettomuustilastoon. Näiden tilaston ulkopuolelle jääneiden onnettomuuksien kustannukset eivät ole em. kustannuksissa mukana.

#### Yhteenveto

- Reisjärven kunnan alueella tapahtui vuosina 2001-2010 yhteensä 147 onnettomuutta.
- Onnettomuuksissa loukkaantui 72 ja kuoli kolme henkilöä.
- Eniten onnettomuuksia tapahtui kantatiellä 58.
- Eniten tapahtui yksittäisonnettomuuksia.
- Kunnan alueella tapahtuneista poliisin tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuneet kustannukset olivat keskimäärin 2,5 milj. € vuodessa.

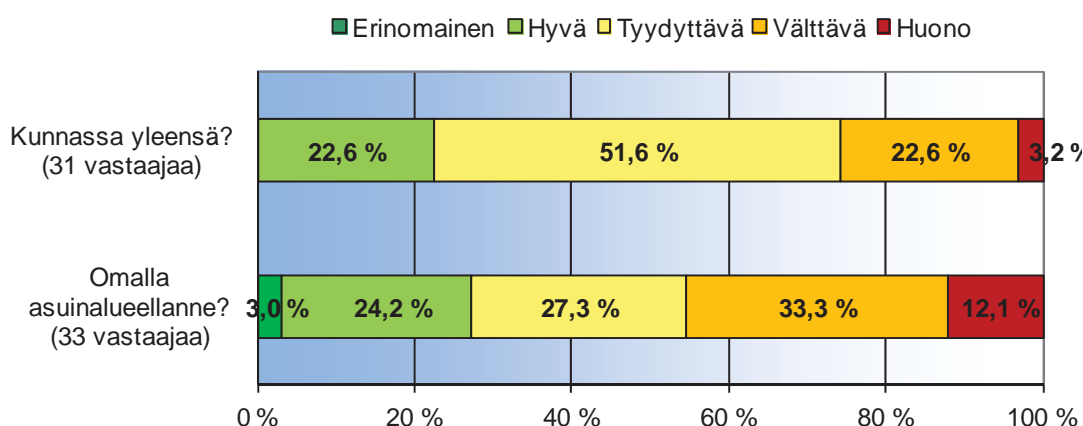
## 2.2 Liikenneturvallisuuskysely

Reisjärven liikenneturvallisuusongelmia kartoitettiin kevään 2012 aikana tehdyillä asukas- ja koululaiskyselyillä. Asukkaat vastasivat kyselyyn internetissä ja tai paperilomakkeilla ja koululaiset internetissä. Asukaskyselystä tiedotettiin paikallisissa lehdissä sekä kuntien internetsivuilla.

Työn aikana ei pidetty erillistä yleisötilaisuutta, koska kunnan edustajat eivät olleet työssä mukana.

### 2.2.1 Asukaskysely

Asukaskyselyyn saatiin yhteensä 45 vastausta. Vastaajista 59 % oli naisia. Vastaajista 69 % oli täysipäiväisesti työssäkäyviä ja 10 % osa-aikaisesti työssäkäyviä. Hieman yli puolet vastaajista (noin 52 %) piti Reisjärven yleistä liikenneturvallisuustilannetta tyydyttävänä. Omalla asuinalueella tilanteen koettiin olevan kokonaisuutena hieman huonompi kuin Reisjärvellä yleensä (Kuva 10). Liikenneturvallisuustilanteen koettiin viimeisten kolmen vuoden aikana heikentyneen hieman.



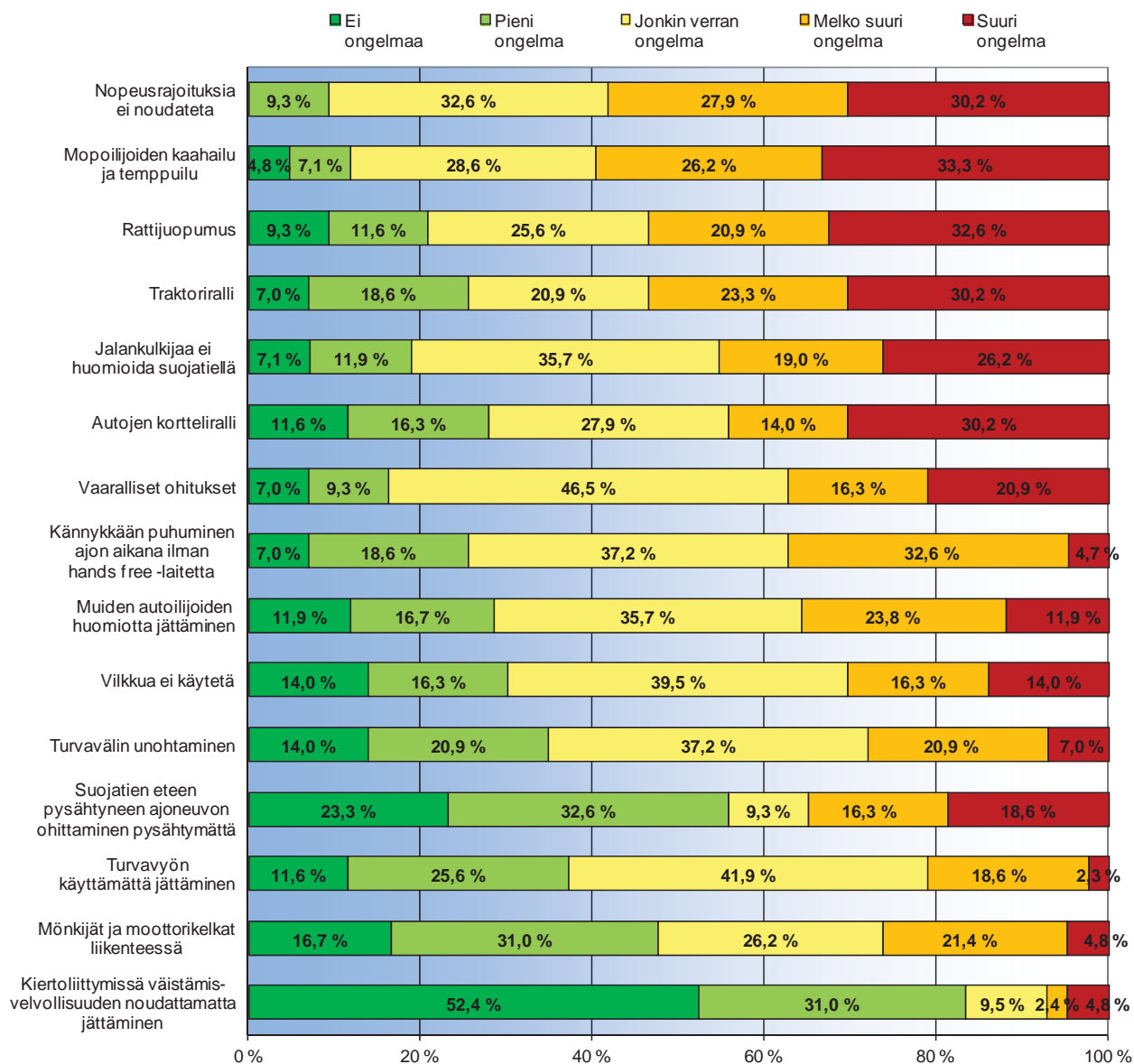
Kuva 10. Liikenneturvallisuustilanne Reisjärvellä asukaskyselyn mukaan.

Suurimpina asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyvinä liikenneturvallisuusongelmina pidettiin nopeusrajoituksen noudattamatta jättämistä, mopoilijoiden kaahailua ja temppuilua, rattijuopumusta sekä traktorirallia (Kuva 11). Liikennenympäristöön liittyvinä suurimpina ongelmina pidettiin teiden ja katujen heikkoa kuntoa, kevyen liikenteen väylien puutetta tai sijaintia sekä näkemäesteitä (kasvillisuus, lumivallit ym.) (Kuva 12).



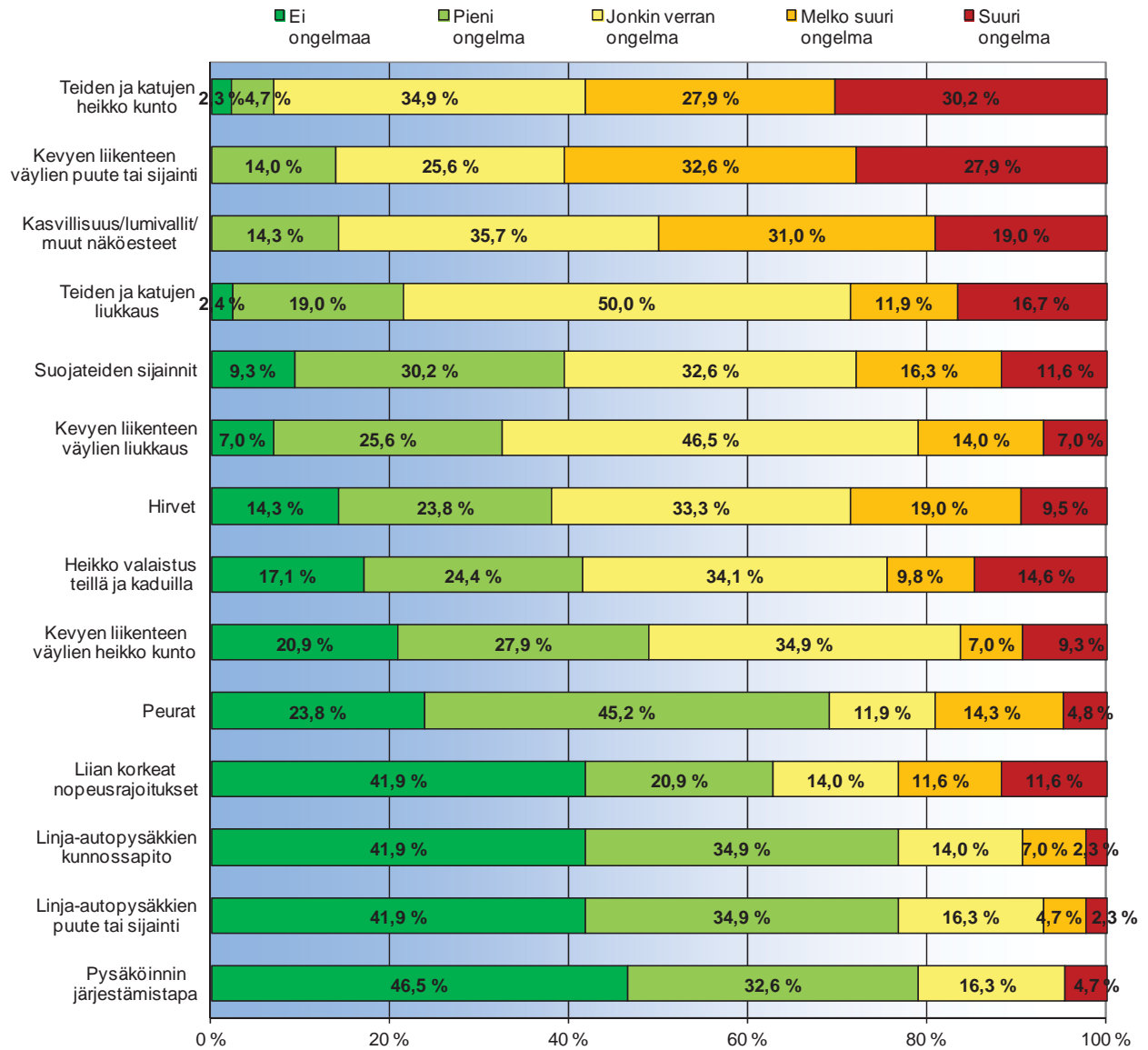
Turvavälineistä vastaajat käyttivät eniten lapsella turvaistuinta autossa ja autoillessa turvavyötä. Erityisesti pyöräilykypärän ja hands free -laitteen käyttöasteet ovat alhaisia, etenkin kun huomioidaan, että laki velvoittaa niiden käyttöön (Kuva 13).

#### Arvioikaa seuraavia asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyviä ongelmia



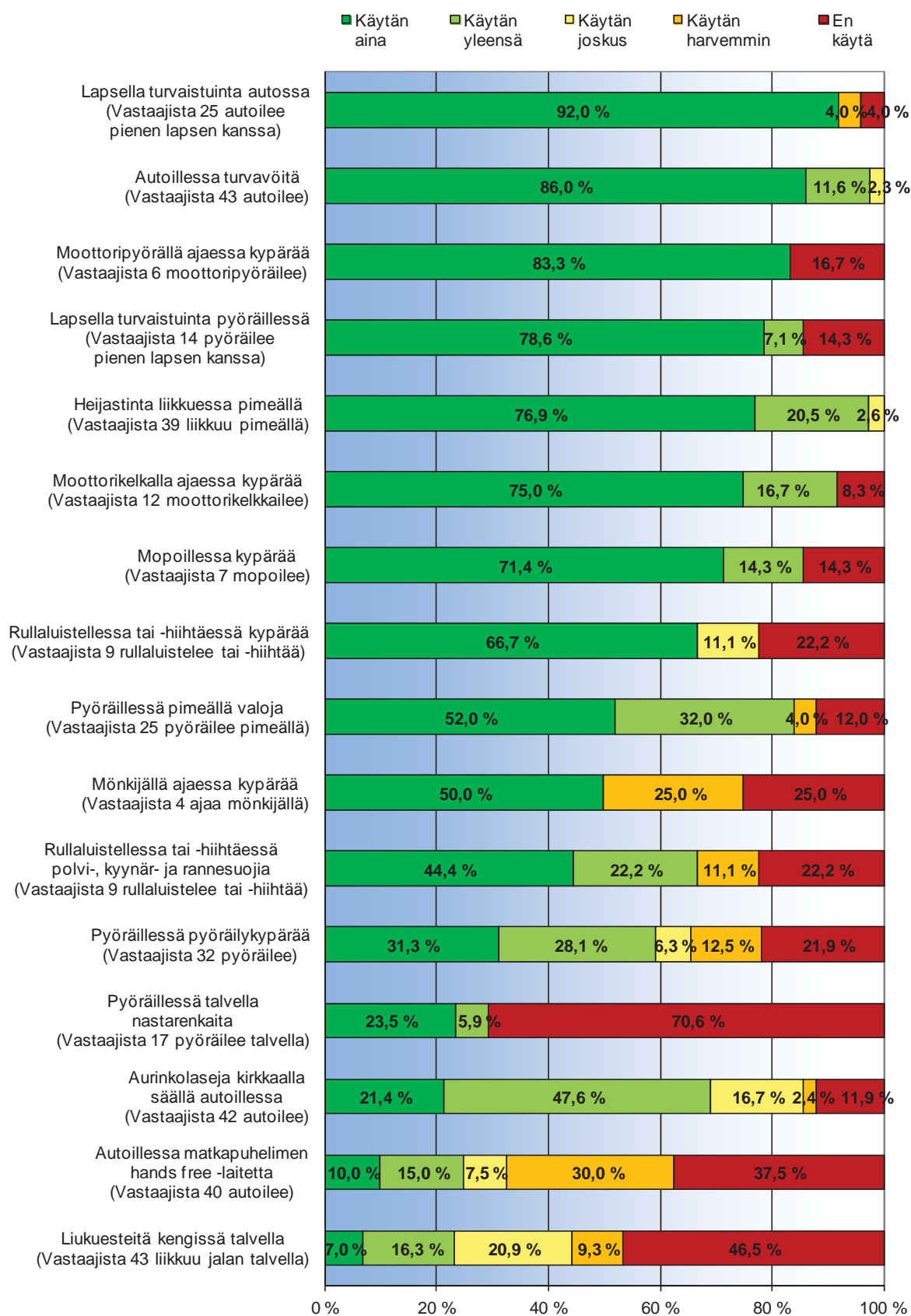
Kuva 11. Asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyvät ongelmat Reisjärvellä asukaskyselyn mukaan.

### Arvioikaa seuraavia liikenneympäristöön liittyviä ongelmia



Kuva 12. Liikenneympäristöön liittyvät ongelmat Reisjärvellä asukaskyselyn mukaan.

### Arvioikaa, kuinka usein käytätte seuraavia turvavälineitä



Kuva 13. Reisjärven asukkaiden turvavälineiden käyttö asukaskyselyn mukaan.



Tärkeimmiksi keinoiksi liikenneturvallisuuden parantamiseksi nähtiin talvikunnossapidon parantaminen, kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen, asenteiden muuttaminen sekä poliisin liikennevalvonnan lisääminen (Kuva 14).



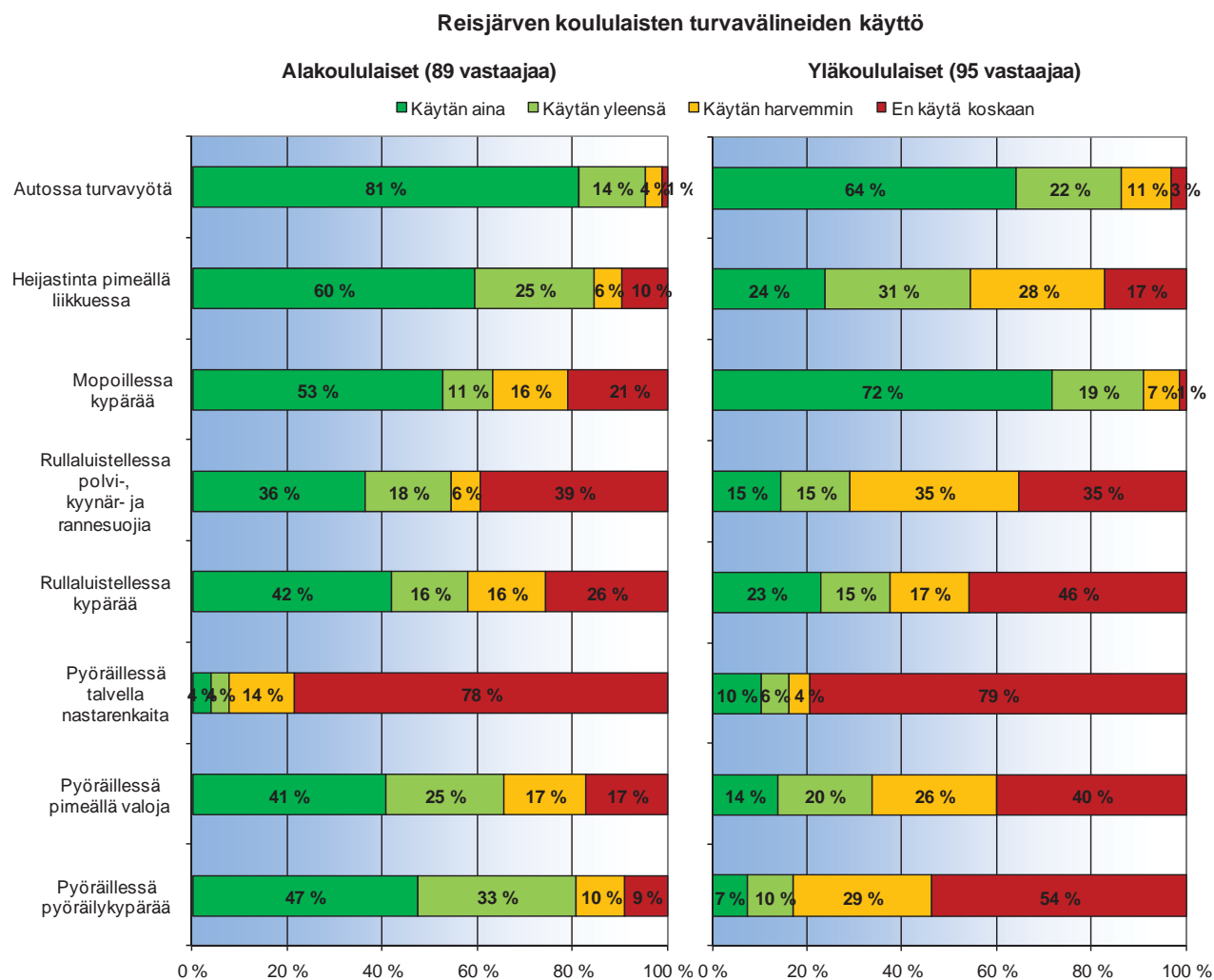
Kuva 14. Tärkeimmiksi koetut keinot liikenneturvallisuuden parantamiseksi Reisjärven asukaskyselyn mukaan.

Esteettömyysongelmana Reisjärvellä pidettiin erityisesti talvikunnossapitoa. Lisäksi kävely ja pyöräily valittiin useammin kulkumuodoksi lyhyillä matkoilla, mikäli kevyen liikenteen väyliä olisi enemmän ja jos ihmisten asenteita saataisiin muutettua myönteisemmiksi kävelyä ja pyöräilyä kohtaan.

Vastaajille oli tapahtunut läheltä piti -tilanteita liikenteessä erityisesti hirvien kanssa.

## 2.2.2 Koululaiskysely

Koululaiskyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 184 kpl. Vastauksista 89 oli alakoululaisten vastauksia. Kyselyssä kysyttiin mm. koululaisten turvavälineiden käyttöä. Eniten käytetty turvaväline oli turvavyö autossa. Pyöräilykypärän käyttö on erityisesti yläkoululaisten keskuudessa huolestuttavan vähäistä (Kuva 15).



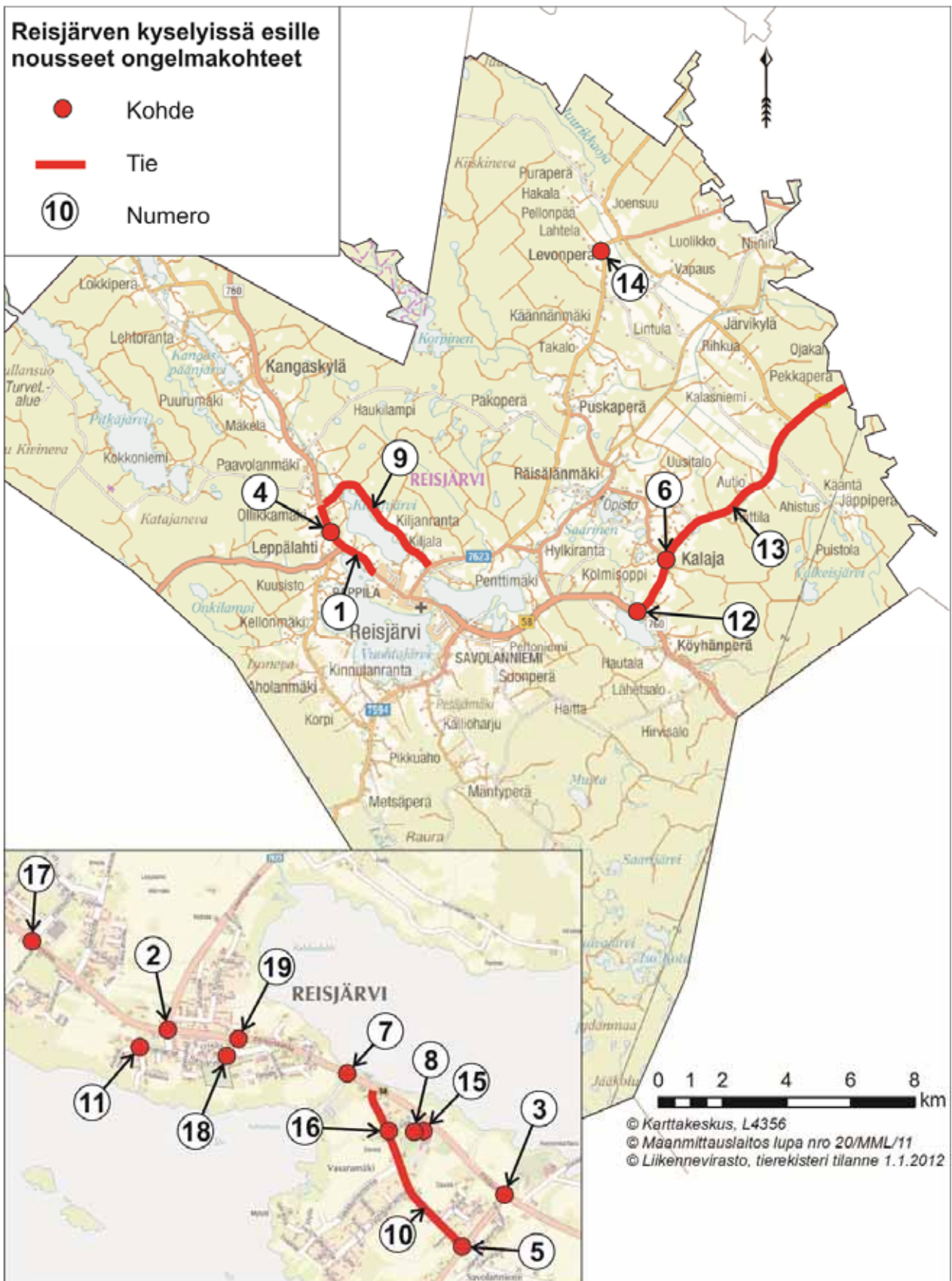
Kuva 15. Reisjärven koululaisten turvavälineiden käyttösuudet.

## 2.2.3 Asukas- ja koululaiskyselyssä esille nousseet ongelmakohteet

Asukaskyselyssä asukkaat saivat merkitä liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallisia paikkoja kartalle karttapalautejärjestelmän kautta. Myös koululaiset saivat mainita kyselyssä koulumatkan vaarallisia paikkoja. Kyselyjen tulokset analysoitiin yhdessä ongelmakohdekokonaisuuden selvittämiseksi. Asukas- ja koululaiskyselyissä luokiteltiin sellaiset kohteet, jotka kyselyyn vastanneet mainitsivat vähintään kolme kertaa (Taulukko 3 ja Kuva 16). Myös vähemmän mainintoja saaneet kohteet käytiin läpi työn aikana maastokäynneillä.

Taulukko 3. Asukas- ja koululaiskyselyssä esiin nousseet ongelmakohteet.

Nro	Kohde	Maininnat Asukas- kysely	Koululais- kysely	Riskiluku (jos kasauma- piste)	Ongelmat
1	Kt 58/mt 760 Sievintie mt 18309 Kiljanrannantien ja Viljamäentien liittymien välillä	23		10 (Mt 760 Sievin- tie 328:n (urheilukentän) kohta)	Kevyen liikenteen väylä puuttuu, liian korkea nopeakajotus
2	Kt 58 Pihtiputaantien/Sievintien, mt 7623 Levonperäntien ja Reisjärven- tien liittymä	10	5	17	Liittymä koetaan vaaralliseksi ja epä- selväksi, vilkas liikenne
3	Kt 58 Pihtiputaantien alikulku, mt 7594 Ylilestintien liittymässä		9		Pyöräilijöiden korkeat nopeudet, huonot näkemät, liukkaas talvella
4	Mt 760 Sievintie Leppälähdän koulun kohdalla (Sievintie 317)		8		Vilkas raskas liikenne, autojen korkeat nopeudet, huonot näkemät
5	Mt 7594 Ylilestintien, Savolanmäen- tien ja Räisässaarentien liittymä		6		Vilkas liikenne
6	Kt 58 Haapajärventien ja mt 18346 Kansanopistontien liittymä		5		Huonot näkemät, liian korkea nopeakajotus (80 km/h)
7	Kt 58 Pihtiputaantie, Salmensuun silta		5		Vilkas liikenne
8	Kisatien koulun piha		4		Vilkas liikenne, puutteelliset liikenne- järjestelyt
9	Mt 18309 Kiljanrannantie		4		Kapea tie (kevyen liikenteen väylä puuttuu), vilkas liikenne, autojen korkeat nopeudet
10	Savolanmäentie	4			Kapea tie (kevyen liikenteen väylä puuttuu), heikko talvikunnossapito
11	Ahonnientien ja Anjalantien liittymä	4			Epäselvä liittymä, huonot näkemät
12	Kt 58/mt 760 Pihtiputaantien ja Haapajärventien liittymä		3	9	Huonot näkemät
13	Kt 58 Haapajärventie		3	11 (Haapajärven- tie 467:n kohta)	Autojen korkeat nopeudet, kevyen liikenteen väylä puuttuu
14	Mt 7623 Levonperäntien ja Lahte- lantien liittymä		3		Koulutaksi ottaa lapset kyytiin Levon- peräntiellä
15	Kisatien koulun liittymä		3		Huonot näkemät
16	Savolanmäentien ja Kisatien liittymä		3		Huonot näkemät
17	Kt 58 Sievintien ja Halosentien liittymä	3			Puita näkemästeinä
18	Reisjärventien ja Kirkkotien liittymä	3			Lumipenkat estävät näkyvyyden talvella
19	Kt 58 Pihtiputaantien ja Talvitien liittymä	3		12	Huonot näkemät



Kuva 16. Asukas- ja koululaiskyselyssä esiin nousseet ongelmakohteet Reisjärvellä.

#### **Yhteenveto**

- Asukaskyselyyn saatiin 45 vastausta ja koululaiskyselyyn 184 vastausta.
- Suurimpina asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyvänä liikenneturvallisuusongelmana pidettiin nopeusrajoituksen noudattamatta jättämistä, mopoilijoiden kaahailua ja temppuilua, rattijuopumusta sekä traktorirallia.
- Liikenneympäristön suurimpina liikenneturvallisuusongelmina pidettiin teiden ja katujen heikkoa kuntoa, kevyen liikenteen väylien puutetta tai sijaintia sekä näkemäesteitä.
- Suurimpina ongelmakohteina pidettiin kantatietä 58/maantietä 760 (Sievintie) välillä maantien 18309 (Kiljanrannantien) liittymä - Viljamäentien liittymä sekä kantatien 58 (Pihtiputaantie/Sievintie), maantien 7623 (Levonperäntie) ja Reisjärventien liittymää.

## 3. Liikenneturvallisuustavoitteet

### 3.1 Tavoiteasettelun taustaa

Liikenneturvallisuustilanteen kehitykselle asetettavat määrälliset tavoitteet asetettiin seudullisesti ja ne johdettiin valtakunnallisen tieliikenteen turvallisuussuunnitelman sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet asetettiin nykytila-analyysin sekä alueen erityispiirteiden pohjalta ohjausryhmässä ja niissä otettiin huomioon valtakunnallisessa ja alueellisessa kehityksessä viime vuosina tapahtuneet muutokset ja painotukset.

#### 3.1.1 Valtakunnalliset tavoitteet

Tavoitteet todeksi - Tieliikenteen turvallisuussuunnitelma vuoteen 2014 linjaa valtakunnallisen liikenneturvallisuustyön suuntaviivat ja määrittelee toimenpiteet tuleville vuosille. Suunnitelmaan on kirjattu turvallisuusvisio ja -tavoite, pitkän aikavälin suunnitelmaa tukevat strategiset linjaukset sekä toimenpiteet. Valtakunnallinen suunnitelma toimii pohjana alueellisen liikenneturvallisuustyön tavoiteasetannalle sekä toimenpiteiden suunnittelulle. Valtakunnallisessa suunnitelmassa asetettiin seuraava visio ja tavoite:

**Turvallisuusvisio:** Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

**Turvallisuustavoite:** Liikennekuolemien määrä puolitetaan ja loukkaantumisten määrää vähennetään neljänneksellä vuoteen 2020 mennessä (vuoden 2010 tasosta).

Suunnitelma asettaa tavoitteeksi liikenneturvallisuuden jatkuvan parantumisen siten, että:

- vuonna 2014 tieliikennekuolemia on enintään 218 eli enintään 40 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- vuonna 2020 tieliikennekuolemia on enintään 136 eli enintään 24 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- vuonna 2020 tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on enintään 5750.

Asukaslukuun suhteutettuna tavoite merkitsee sitä, että vuoteen 2014 mennessä Suomi saavuttaa johtavan liikenneturvallisuusmaan Ruotsin vuoden 2009 turvallisuustason (39 tieliikennekuolemaa/ milj. asukasta). Loukkaantumisten määrää koskeva tavoite vastaa hieman yli 25 %:n vähenemää vuodesta 2010 ja merkitsee keskimäärin 192 loukkaantumista vähemmän vuosittain. Nuorten ja iäkkäiden liikenneturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota, koska heidän onnettomuusriskinsä on korkea. Tavoitteena on, että heidän turvallisuustasonsa lähenee keskimääräistä tasoa.

**Tavoitteiden saavuttamiseksi on esitetty seuraavat kuusi keskeistä toimenpidekokonaisuutta:**

#### Ajokunto

1. Rattijuopumuksen vähentäminen
2. Ajoterveyden arviointi

#### Liikennekäyttäytyminen

3. Nopeusrajoitusten noudattaminen ja turvalaitteiden käyttö
4. Nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen

#### Taajamien liikenneturvallisuuden kehittäminen

5. Taajamaliikenteen rauhoittaminen.

## Maanteiden turvallisuuden parantaminen

### 6. Kuolemien torjunta pääteillä

Kaikille toimenpidekokonaisuuksille on määritetty tarkemmat keskeiset toimet, vastuutaho(t) ja etenemispolku.

## 3.1.2 Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tavoitteet ja toimintamalli

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu vuosille 2011-2014. **Suunnitelman visiossa Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu ovat vastuullisten liikkujien maakuntia.** Visiota tukevat toiminnalliset tavoitteet:

- Liikenneturvallisuustyön toimijamallia kehitetään ja malli jalkautetaan koskemaan kaikkia kuntia.
- Alan tutkimustoimintaa edistetään alueella.

Määrälliset tavoitteet on asetettu valtakunnallisten tavoitteiden suhteessa seuraavasti:

- Vuonna 2014 tieliikennekuolemia on enintään 19
- Vuonna 2020 tieliikennekuolemia on enintään 12
- Vuonna 2020 tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on enintään 506.

Työn tekemisen osalta määritellään seuraavaa:

- "Tukea on tarjolla": Viranomaisten ja liikenneturvallisuustoimijan kautta paikalliselle liikenneturvallisuustyölle tarjotaan osaamista ja tukea liikenneturvallisuutta edistävien prosessien eteenpäin viemiseen.
- "Yhdessä uusia avauksia": Sektoriajattelu ei ole tehokasta, on poikkihallinnollisen ja innovatiivisen yhteistyön aika.
- "Pienistä virroista kasvaa suuri joki": Liikenneturvallisuuden kehittäminen on pitkäjänteinen prosessi. Alueellisessa liikenneturvallisuustyössä pyritään synnyttämään erillisten tapahtumien ja toimien sijaan pysyviä rakenteita ja toimintamalleja, joilla liikenneturvallisuusvalistus jalkautuu molempien maakuntien alueella kaikkiin väestöryhmiin.
- "Laajalla rintamalla": Liikenneturvallisuudesta ovat vastuussa kaikki tielläliikkuajat. Tavoitteena on saada mukaan liikenneturvallisuustyöhön laajalla rintamalla kansalaiset, yhteisöt, yritykset ja julkiset toimijat.

**Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuusyhteistyön erityiseksi kohderyhmäksi on vuosille 2011-2014 valittu nuoret ja iäkkäät henkilöt.**

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa merkittävimmät liikenneturvallisuustoimijat ovat alueen kunnat ja kaupungit, viranomaiset (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, poliisi, pelastuslaitokset, maakuntien liitot), Liikenneturva ja erilaiset vapaaehtoiset organisaatiot ja järjestöt. Alueellista liikenneturvallisuustyötä ohjataan valtakunnalliselta tasolta. Valtioneuvosto määrittelee liikenneturvallisuudelle tavoitetason. Liikenne- ja viestintäministeriö koordinoi, ohjaa ja edistää lainsäädännöllä valtakunnan tason liikenneturvallisuustyötä yhdessä muiden valtakunnallisten toimijoiden kanssa (mm. Liikennevirasto ja TraFi). Alueellisen liikenneturvallisuustyön ytimessä on kuntien eri hallinnonalojen sekä muiden paikallisten toimijoiden tekemä liikenneturvallisuustyö. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuustyön toimintamallissa maakunnallinen, alueellinen ja paikallinen liikenneturvallisuustyö kytkeytyvät toisiinsa toimivaksi kokonaisuudeksi (Kuva 17).





Kuva 17. Liikenneturvallisuustyön toimintamalli. Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma 2011-2014.

## 3.2 Nivala-Haapajärvi-seudun liikenneturvallisuustavoitteet

### Määrälliset tavoitteet

Liikenneturvallisuustavoitteet asetettiin seudullisesti Nivala-Haapajärven seudulle. Määrälliseksi tavoitteeksi asetettiin valtakunnan ja maakunnan tavoitteiden mukaisesti nollavisio: **Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.** Muita määrällisiä tavoitteita ei asetettu, mutta kuolleiden ja loukkaantuneiden määrää seurataan vuosittain sekä seutu- että kuntatasolla. Kehityksessä tulee pyrkiä maakunnallisessa ja valtakunnallisessa suunnitelmassa asetettuun onnettomuuksien vähenemistrendiin.

### Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset liikenneturvallisuustavoitteet asetettiin nykytilan selvityksessä esille nousseiden ongelmien pohjalta varmistaen, että ne ovat linjassa valtakunnallisten ja Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien liikenneturvallisuustavoitteiden kanssa. Asetetut tavoitteet ohjasivat suunnitelmassa esitettyjen liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden sekä liikenneturvallisuustyön toimenpiteiden suunnittelua.



#### **Toiminnalliset liikenneturvallisuustavoitteet**

- Liikenneturvallisuustyö on jatkuvaa, koordinoitua ja vaikuttavaa. Yritykset, järjestöt ja muut paikalliset yhteisöt sitoutuvat mukaan liikenneturvallisuustyöhön. Toiminnan tukena käytetään alueellista liikenneturvallisuustoimijaa.
- Rattijuopumukseen, ylinopeuksiin ja turvavälineiden käyttämättömyyteen puututaan monipuolisella keinovälikoimalla, erityisesti asennekasvatuksen keinoin.
- Nuorten liikennekäyttäytymiseen sekä iäkkäiden liikkumisen turvallisuuteen ja esteettömyyteen vaikuttaminen ovat lähivuosien toiminnan painopistealueita.
- Liikennenympäristön parantamisessa painottuu taajamaliikenteen rauhoittaminen, koulumatkojen liikenneturvallisuus, pääteiden pistemäisten ongelmakohteiden parantaminen sekä rautateiden tasoristeysten turvallisuuden parantaminen. Talvikunnossapidon täsmäparantamisen mahdollisuudet kartoitetaan.
- Kävelyn ja pyöräilyn arvostus lisääntyy sekä suunnittelussa, päätöksenteossa että toteutuksessa.

## 4. Liikenneympäristön parantamistoimenpiteet

### 4.1 Suunnittelun lähtökohdat

Kyselyjen ja haastattelujen, onnettomuusanalyysien, aloitteiden sekä maastokäyntien perusteella esiin nousseet ongelmakohteet toimivat lähtökohtana liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden suunnittelussa. Lisäksi parantamistoimenpiteiden suunnittelua ohjasivat työn aikana määritellyt tavoitteet esitettyine painopistealueineen (taajamat, turvalliset koulureitit ja pääteiden pistemäiset ongelmakohteet) sekä seudulle muodostetut kunnille yhteiset periaatteet.

Toimenpiteiden suunnittelussa painotettiin pieniä, mutta tehokkaita toimenpiteitä. Toimenpiteiden osalta tarkistettiin niiden tehokkuus ja vaikuttavuus eri käyttäjäryhmien, erityisesti lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden kannalta.

Toimenpiteet on esitetty ongelmakohteittain sisältäen rakenteelliset ja liikenteenohjauksen toimenpiteet. Lisäksi on esitetty kunnossapitoon, esteettömyyteen ja joukkoliikenteeseen liittyviä toimenpiteitä. Kartoissa esitetty toimenpidenumerointi viittaa liitteessä oleviin taulukoihin.

Toimenpiteet on esitetty tarkemmin raportin liitteenä 1 olevissa toimenpidekartoissa ja -taulukoissa. Taulukoissa on esitetty lisäksi toimenpiteiden toteuttamiskustannukset, kiireellisyysluokat ja vastuutahot. Toimenpiteet jaettiin nopeasti ilman erillistä suunnittelua toteutettavissa oleviin ns. pikatoimenpiteisiin sekä kolmeen ohjeelliseen kiireellisyysluokkaan (2013-2016, 2017-2020, 2021-). Lisäksi taulukoissa on eroteltu suuremmat ns. erillisrahoituksella toteutettavat toimenpiteet, jotta luokitus tukisi mahdollisimman hyvin vuosikohtaista pienten toimenpiteiden toteuttamissuunnittelua ja -vaiheistusta. Taulukoissa esitetty toimenpiteiden kustannusjako on ohjeellinen ja siitä neuvotellaan aina tapauskohtaisesti tarkemmin.

Toimenpiteiden osalta on huomioitavaa, että suuria valtateiden parantamishankkeita sekä nykyisin myös keskisuuria, esim. kiertoliittymätyyppisiä hankkeita toteutetaan entistä vähemmän perusväylänpidon rahoituksella. Tässä suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovatkin pääosin edellä mainittuja pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä, joiden toteuttaminen jaettiin eri kiireellisyysluokkiin tukemaan juuri kunnan ja ELY:n vuosikohtaista suunnittelua. Suurten tiehankkeiden toteuttamisesta päätetään tapauskohtaisesti eduskunnan päätöksillä ja niiden edistämistä tehdään niin kunta-, seutu-, kuin myös maakuntatasolla.

Toimenpiteiden kirjaamisessa kiinnitettiin huomiota suunnitelman päivitettävyyteen. Toimenpide-ehdotusten taulukot toimitettiin erillisinä tiedostoina tilaajalle päivittämistä varten. Toimenpiteitä on helppo poistaa tai lisätä taulukoihin. Lisäksi taulukoissa on seurantasarake, johon lisätään merkintä, kun toimenpide on toteutettu.

### 4.2 Seudulle yhteiset periaatteet

Työn aikana määriteltiin Nivala-Haapajärven seudun kunnille yhteiset liikenneturvallisuus- ja esteettömyysperiaatteet ohjaamaan sekä yksittäisten toimenpiteiden muodostamista että määrittelemään toimintalinjoja koskien esim. asuinalueiden nopeusrajoitusjärjestelmiä. Seuraavassa on esitetty asiakohdittain määriteltyjen periaatteiden sisältö. Periaatteita sovellettiin toimenpiteiden suunnittelussa. Yksittäisiä pieniä toimenpi-

dekohteita ei ole kuitenkaan lueteltu erikseen esim. suojateiden liikenteenjakajien tehostevarsia koskien, vaan periaatteiden soveltaminen käytäntöön konkreettisiksi yksittäisiksi kohteiksi tapahtuu kaupungin ja osin ELY-keskuksen päivittäisen ja vuosittaisen pienten toimenpiteiden suunnittelun ja mm. alueurakoiden kautta. Esteettömyyttä koskevat periaatteet on esitetty luvussa 6.

## **Nopeusrajoitusjärjestelmä**

Seudun taajamissa on nykyisin voimassa pääosin aluenopeusrajoitus 40 km/h. Viime aikoina on kuitenkin yhä useammassa kunnassa ja kaupungissa siirrytty käyttämään varsinkin asuinalueilla, mutta paikoin myös taajamien pääkaduilla 30 km/h nopeusrajoitusta. Rajoitukset tulee kuitenkin kokea ymmärrettäviksi, nopeusrajoitusjärjestelmän tulee olla selkeä ja liikenneympäristön tulee tukea nopeusrajoituksia. Nopeustasoja alentamalla olisi mahdollista selkeästi parantaa liikenneturvallisuutta; esim. törmäystilanteissa em. nopeuksien ero on suuri.

Asuinalueiden aluenopeusrajoitukset esitetään jatkossa muutettavaksi 30 km/h:iin. Muutamilla alueilla ko. nopeusrajoitus on jo nykyisin käytössä, joten periaatteen laajentaminen koko seudulle yhtenäistää ja selkeyttää käytäntöjä. Aikataulu rajoitusten asettamiselle sekä rajoituksen piiriin otettavat alueet päätetään erikseen seudun kunnissa.

## **Asuinalueiden väistämisvelvollisuuskäytännöt**

Asuinalueiden väistämisvelvollisuuskäytännöt ovat osin sekavia. Asuinalueilla olevien tonttikatujen liittymät esitetään muutettaviksi tasa-arvoisiksi (ajonopeuksien hillitsemiseksi). Erityiskohteissa voidaan kuitenkin esim. näkemäsyistä käyttää kolmioita. Pääkadut säilytetään lähtökohtaisesti etuajo-oikeutettuina kokoojakatuihin ja kokoojakadut tonttikatuihin nähden. Jotta väistämisvelvollisuuskäytäntöjä noudatetaan, tulee niiden olla selkeitä, ymmärrettäviä ja johdonmukaisia.

## **Hidasteiden käyttöperiaatteet**

Hidasteiden käytöllä tulee pyrkiä tukemaan nopeusrajoitusten noudattamista ja niiden ymmärrettävyyttä. Hidasteilla voidaan myös viestiä esim. taajama-alueelle tulosta ("taajamaportti") ja laajemmin liikkumisympäristön luonteesta.

Hidasteita, erityisesti korotettuja suojateitä ja liittymiä esitetään käytettäväksi koulureiteillä ja koulujen lähiympäristöissä sekä vilkkaissa kevyen liikenteen ylityspaikoissa, joissa on tarpeen hillitä ajonopeuksia ja turvata kevyen liikenteen ylityksiä. Joukkoliikennereiteillä esitetään käytettäväksi loivapiirteisiä hidastetöyssyjä. Korotuksille ja töyssyille vaihtoehtoisina ratkaisuinä voidaan käyttää myös keskisaarekkeellisia suojateitä, kavennuksia, sivusiirtymiä ym., mikäli töyssyjen käyttö ei esim. melusta, tärinästä tai kohteen liikennemäärästä johtuen ole mahdollista.

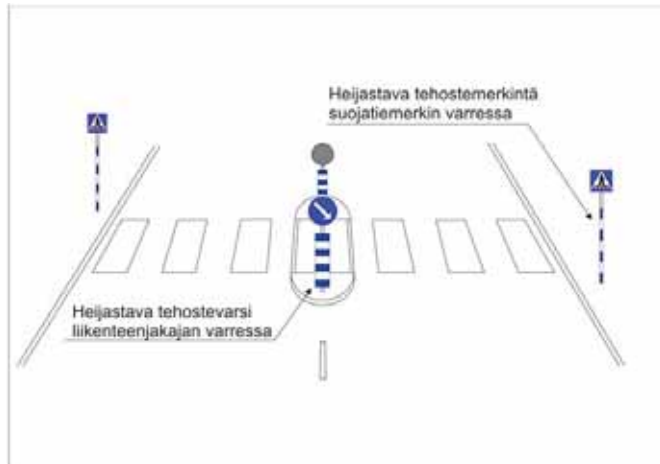
Hidasteiden käytössä tulee ottaa huomioon tien/kadun luonne (tontti-, kokooja- ja pääkadut ym.). Mitä vilkkaampi kohde on, sitä tarkemmin tulee selvittää hidastetyypin soveltuvuutta. Hidastetyypin valinnalla on myös suuri merkitys sen ajettavuudelle ja tätä kautta hyväksyttävyydelle.

## **Nopeusrajoitusten ajoratamaalaukset**

Nopeusrajoitusten ajoratamaalauksia esitetään käytettäväksi erityiskohteissa kuten koulujen ja päiväkotien ympäristöissä sekä paikoissa, joissa halutaan muuten kiinnittää huomiota nopeusrajoitukseen (nopeusrajoitusten muutoskohdat, taajama-/asuinalueelle saapuminen, taajaman kokoojakadut sekä pääväylät/taajamatiet).

## Suojateiden havaittavuus

Suojateiden havaittavuuden parantaminen on tärkeää suojateiden liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Keinona esitetään tehostevarsien asentamista tärkeimpien suojateiden liikenteenjakajiin ja suojatiemerkkeihin. Myös suojatiemaalausten kunnossapitäminen on havaittavuuden kannalta tärkeää.



Kuva 18. Esimerkkikuva tehostevarsien käyttämisestä liikenteenjakajissa ja suojatiemerkkien varssissa.

## Suojatiejatkeiden ohjaavuus

Seudun kunnissa on runsaasti suojateitä, jotka päättyvät toisella puolella ojaan. Ko. suojatiet tulee kartoittaa kuntakohtaisesti. Kartoitusten pohjalta tulee määritellä korjaamistarpeessa olevat kohteet.

## Kevyen liikenteen alikulkujen keskiviivamerkinnot

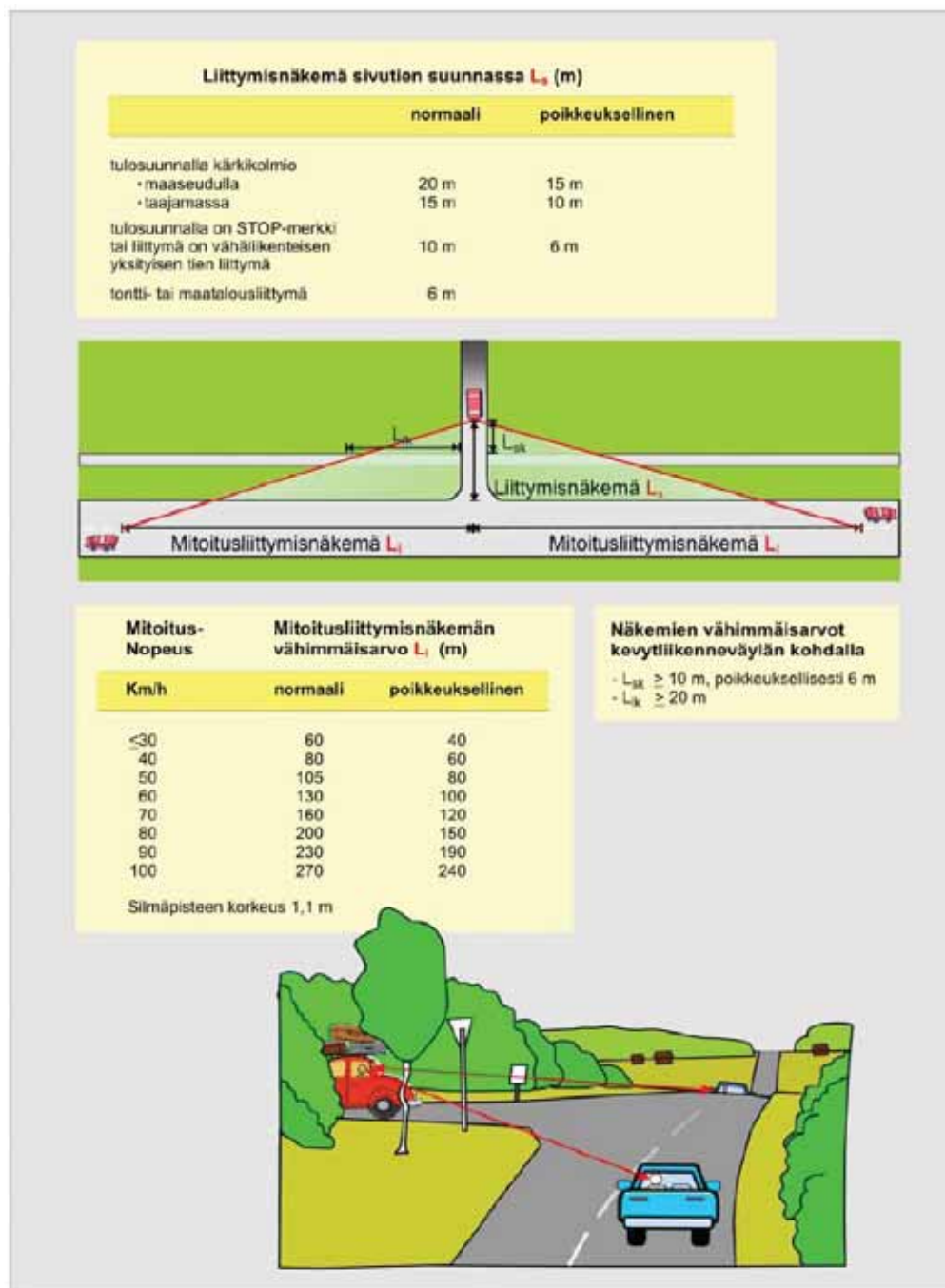
Kevyen liikenteen alikulkuihin (mukaan lukien niihin johtavat väylät) esitetään maalattavaksi järjestelmällisesti keskiviivat selkeyttämään alikuluissa ajoa ja niihin saapumista.

## Maanteiden liittymien keskisaarekkeiden liikenteenjakajien tehostevarret

Maanteiden liittymien keskisaarekkeissa olevat liikenteenjakajat esitetään varustettavaksi tehostevarsin.

## Yksityistieliittymien näkemäraivaukset maanteiden varsilla

Maanteiden yksityistieliittymien näkemäraivausten teko kuuluu tienhoitokuntien vastuulle. Kuntien tulee tiedottaa asiasta tienhoitokuntia sekä lähettää ohjekuvat näkemäraivausten tekemisestä (samalla, kun kunnat tiedottavat tienhoitokuntia muista asioista).



Kuva 19. Yksityistieliittymien mitoituskäytännöt (lähde: Yksitysteiden liittymät maanteihin, Lupa-asioiden käsittely, Tiehallinto 2007)

## Mopoilu kevyen liikenteen väylillä

Mopon sallimisessa kevyen liikenteen väylillä tulee pyrkiä selkeyteen ja jatkuvuuteen vähintään kuntatasolla, mieluummin koko Nivala-Haapajärvi-seutua koskien. Lähtökohtaisesti taajama-alueella mopon käyttöä ei sallita kevyen liikenteen väylillä, mikäli tien nopeusrajoitus on enintään 50 km/h. Mikäli tien nopeusrajoitus on 60 km/h tai sen yli on mopon salliminen kevyen liikenteen väylillä harkittava tapauskohtaisesti. Mopon kieltäminen ei edellytä erillisten lisäkilpien asentamista (mopon käyttö kevyen liikenteen väylillä on kielletty, mikäli sitä ei ole erikseen tekstillisellä lisäkilvillä sallittu). Järjestelyissä tulee ottaa huomioon vuonna 2013 mahdollisesti tulossa olevat valtakunnalliset ohjeet.

Seudulle laaditaan vuonna 2013 lisäksi yhteinen selvitys mopon paikasta liikenteessä. Selvityksessä ja siinä esitettävillä toimenpiteillä jalkautetaan edellä mainittu periaate ja valtakunnalliset ohjeet seudulle. Tar-

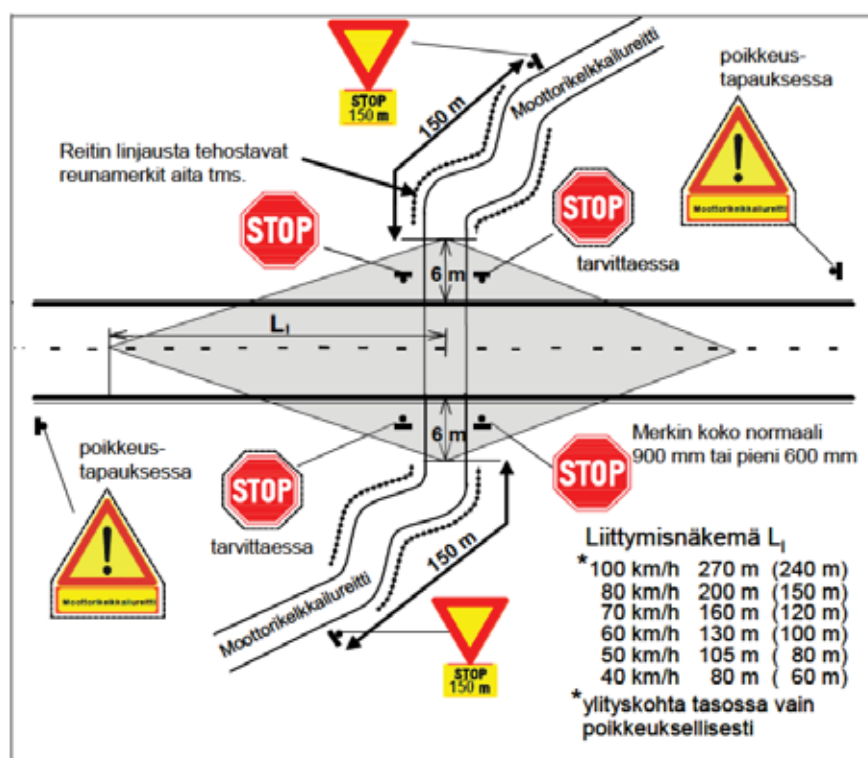
vittavat toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa syksyllä 2013 tienpitäjien yhteistyönä. Toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä tulee muutoksista ja laajemmin myös mopoilusta tiedottaa riittävän kattavasti.

## Lapsia-liikennemerkkien tarkistaminen

Lapsia-liikennemerkkien käyttö ei ole kunnissa yhtenäistä. Lähtökohtaisesti lapsia-liikennemerkkiä tulee käyttää kohteissa, joissa liikkuu tavallista runsaammin lapsia (erityisesti koulut, leikkipaikat). Kaupungin alueelle esitetään liikennemerkkin käytön tarkistamista koko tie- ja katuverkolla. Päiväkotien ja muiden hoito-yksiköiden ympäristöissä käytetään merkkiä, mikäli liikennemäärät ja -järjestelyt sekä yksikön toiminta sitä erityisesti edellyttävät. Tarpeettomat merkit tulee poistaa tai peittää mm. kesälomien ajaksi.

## Moottorikelkkareittien ylityskohdat

Maastoliikennelaissa säädetyllä tavalla perustettujen moottorikelkkareittien johtaminen maantien yli vaatii aina luvan. Moottorikelkkailureitin ylityskohdasta ei saa aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tien kunnossapidolle. Reittien ylläpitäjien on huolehdittava ylityskohtien näkemistä sekä reitillä ylityskohdan oikeanlaisesta merkitsemisestä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että moottorikelkkareittiä käyttävät kelkkailijat havaitsevat tulevan ylityskohdan riittävän hyvin. Kuntien alueella olevien reittien ylityskohtien turvallisuus tulee käydä jatkossa säännöllisesti läpi.



Kuva 20. Esimerkki moottorikelkkailureitin ja maantien risteämiskohdassa edellytettävistä näkemistä sekä käytettävistä liikennemerkkeistä. (lähde: Yksitysteiden liittymät maanteihin - Lupa-asioiden käsittely, Tiehallinto 2007)

## Maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteensovittaminen sekä hajarakentamisen hallinta

Kaavojen laatimisvaiheessa sekä uusien maankäyttöhankkeiden suunnittelun yhteydessä tulee maankäytön suunnittelu sovittaa vuorovaikutteisesti yhteen liikennesuunnittelun kanssa, varmistaa ratkaisujen liikenneturvallisuusvaikutukset sekä laajemmin myös vaikutukset liikkumis- ja kuljetustarpeisiin, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteisiin sekä ko. kulkumuotojen houkuttelevuuden parantamiseen. Tarkistuslistoja

on esitetty mm. ympäristöministeriön julkaisuissa. Yhteistyötä kuntien ja ELY-keskuksen välillä tulee lisätä kaavojen valmisteluvaiheessa kaavojen mahdollisimman sujuvan etenemisen varmistamiseksi. Laajemmin on tärkeää liittää liikenteen suunnittelu kunnassa myös osaksi palvelujen ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten suunnittelua, jotta liikenteelliset tekijät voidaan ottaa toisaalta palvelujen ja elinkeinoelämän sijoittamisen suunnittelussa huomioon ja toisaalta ottaa liikennesuunnittelussa huomioon myös em. osa-alueet.

Myös hajarakentamisen hallinnan merkitys korostuu jatkuvasti, koska hallitsematon hajarakentaminen aiheuttaa liikenneturvallisuusongelmia. Kunnan tulee määritellä yhdessä naapurikuntien ja koko Nivala-Haapajärvi seudun kuntien kanssa periaatteet suhtautumisessa hajarakentamiseen sekä tuoda esille jo uusien rakennuslupien myöntämisvaiheessa, että alueelle ei tulla järjestämään esim. kevyen liikenteen väyliä tai valaistusta.

### **Tienvarsiraivaukset**

Säännöllisesti tehdyillä (noin 2-4 vuoden välein) tienvarsiraivauksilla on todettu olevan vaikutusta eritoten hirtvionnettomuusmääriin sekä myös ajomukavuuteen. Raivausten yhteydessä tulee tiealueelta poistaa myös runkopuut. Raivausten kustannustehokas toteuttaminen on ollut kuitenkin erittäin haasteellista. Raivauksia esitetään toteutettavaksi jatkossa eri osapuolten laajempuna seudullisena yhteistyöhankkeena seuraavin periaattein:

- Hankkeesta muodostetaan seudullinen pitkäaikaistyöttömien/syrjäytyneiden työllistämishanke. Hankkeelle haetaan rahoitusta mm. ELY-keskuksen E-puolelta työllistämisen-, liikenneturvallisuusmaiseamanäkemiä avaamisen- ja siistimis- sekä energiapuun käyttöperustein. Hankkeesta muodostetaan valtakunnallinen pilotti.
- Hankkeen toteuttamiseksi kehitetään yhteistyötä työllistämisen vastaavien kuntatahojen, kuntien teknisten toimialojen, ELY-keskusten, kyläyhdistysten, metsänhoitoyhdistysten sekä metsästäjäjärjestöjen kanssa. ELY-keskus vastaa työn ohjeistuksesta. Kunnat ja ELY osallistuvat tarvittaessa myös hankkeen kustannuksiin.
- Hankkeen kokoonjuoksijana toimii vuoden 2013 alussa toimintansa aloittava seudullinen liikenneturvallisuustoimija. Hankkeen koordinoija valitaan tämän jälkeen kuitenkin erikseen.

### **Koulujen jättöliikennejärjestelyjen kehittäminen**

Koulujen jättöliikennejärjestelyjä tulee kehittää järjestelmällisesti selkein periaattein. Jättöliikenteen ja jättöliikennelenkin selkeä erottelu koulun piha-alueesta, peruuttamistarpeen poistaminen, selkeät kevyen liikenteen yhteydet sekä pysäköintipaikkojen sijoittaminen jättöliikenteestä ja piha-alueesta erotettuna sekä huoltoliikenteen tarpeet huomioituna ovat lähtökohtia, jotka tulee ottaa koulujen pihajärjestelyjä suunniteltaessa huomioon.

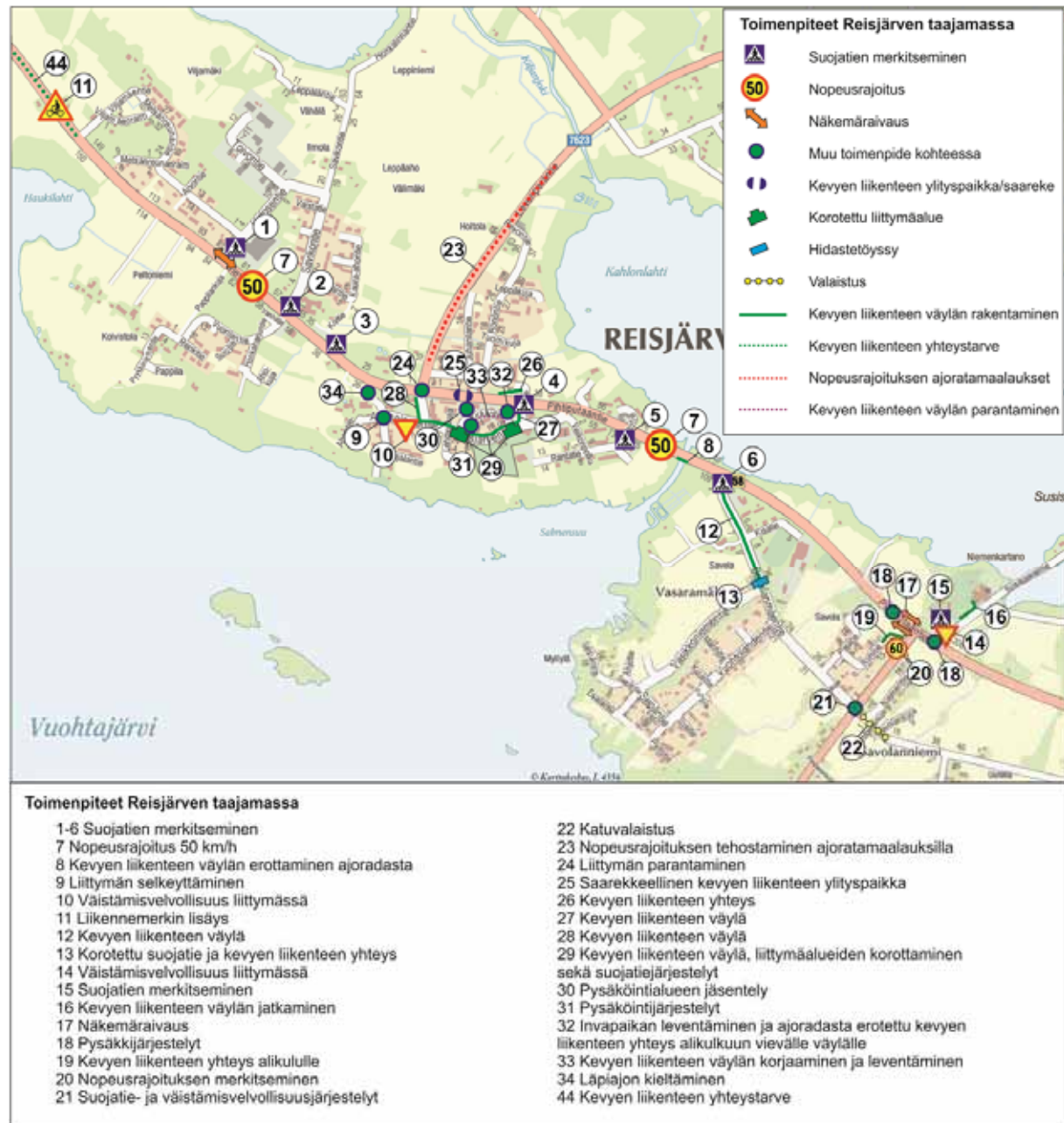
## **4.3 Toimenpiteet**

Reisjärven kunnan alueelle esitettävät toimenpiteet painottuvat keskusta- alueelle ja sen läheisyyteen sekä yksittäisiin ongelmakohteisiin. Toimenpiteiden suunnittelussa on otettu huomioon yleiset liikenneturvallisuus- ja esteettömyysperiaatteet sekä tiedossa olevien kaava-/maankäyttöhankkeiden lähivuosina edellyttämät toimenpiteet.



### 4.3.1 Keskusta-alue

Keskusta-alueelle esitetään toimenpiteitä erityisesti liikennejärjestelyjen selkeyden, kevyen liikenteen olosuhteiden, koulureittien sekä vaarallisten liittymien parantamiseksi ja piha-alueiden selkeyttämiseksi sekä ajonopeuksien hillitsemiseksi.



Kuva 21. Reijärven keskusta-alueelle esitetyt toimenpiteet.

### Kantatie 58

Reijärven keskustan vierestä kulkevan kantatien 58 varressa on kevyen liikenteen väylä Viljamäentien liittymästä Ylilestintien liittymään asti. Väylä puuttuu kuitenkin Salmensuunsillan kohdalta. Toimenpiteeksi esitetään kevyen liikenteen väylän erottamista ajoradasta reunakivellä sillan kohdalla (toimenpide 8).

Kantatiellä 58 on myös keskustasta Sievin suuntaan kevyen liikenteen yhteystarve aina Leppälahden koululle saakka (toimenpide 44). Nykyiseen kevyen liikenteen väylän alkamiskohtaan esitetään lisättäväksi



kevyen liikenteen väylän alkamisesta varoittava liikennemerkki (toimenpide 11). Keskustan kohdalla oleva kantatien 58 ja Levonperäntien (mt 7623) /Reisjärventien nelihaaraliittymä esitetään pidemmällä tähtäimellä kanavoitavaksi (maalauksin, toimenpide 24).

Keskustan kohdalla on kaksi kantatien alittavaa kevyen liikenteen alikulkua, Ylilestintien (mt 7594) liittymässä sekä Kirkkotien kohdalla. Alikuluista huolimatta on kantatielle syntynyt K-Marketin kohdalle oikaisureitti. Kyseisen reitin kohdalle esitetään saarekkeellisen ylityspaikan rakentamista kevyen liikenteen yhteyksineen (toimenpide 25).

Susisaarentien ja Ylilestintien (mt 7594) liittymien yhteydessä olevia linja-autopysäkkejä esitetään siirrettäväksi siten, että Pihlputaan suunnan pysäkki siirretään alikulun läheisyyteen (Reisjärven keskustan puolelle). Susisaarentien liittymän puoleinen pysäkki muutetaan olakkeelliseksi ja pysäkkiä siirretään/jatketaan alikulun suuntaan (toimenpide 18).

### **Suojatiet ja ajoratamerkinnot**

Suojateiden merkitsemisessä on koko taajama-alueella puutteita. Suojatiemerkkien ja -maalausten täydentämistä esitetään kantatiellä 58 mm. Halosenttien, Savikontien, Kivtien, Kulmalantien, Rantatien sekä Savolanmäentien liittymissä (joissa kantatien 58 suuntainen kevyen liikenteen väylä jatkuu liittymien yli, toimenpiteet 1-6). Suojatien merkitsemistä esitetään myös ammattiopistolle menevän kadun ja väylän risteämispaikkaan (toimenpide 15). Myös taajama-alueen muut olemassa olevien suojateiden maalaukset ja muut ajoratamerkinnot tulee maalata uudelleen (toimenpide 36).

### **Reisjärventie, Kulmalantie ja Kirkkotie**

Reisjärven keskusta-alueen liikennejärjestelyt ovat osittain sekavia. Erityisesti kevyen liikenteen olosuhteet ovat puutteellisia, nykyinen Kirkkotien varren väylä kapea ja huonokuntoinen sekä pysäköintialueiden järjestelyt sekavia. Myös ajonopeuksia on tarpeen hillitä. Reisjärventien, Kulmalantien ja Kirkkotien sekä ko. katu-  
jen varrelle sijoittuvien piha-/pysäköintialueiden parantamiseksi esitetään seuraavia toimenpiteitä:

- korotetun kevyen liikenteen väylän rakentaminen/erottaminen ajoradasta (esim. ajorataa kaventamalla) Reisjärventien ja Kulmalantien varrella (toimenpiteet 27-29)
- Kirkkotien kevyen liikenteen väylän leventäminen ja korjaaminen (toimenpide 33)
- Reisjärventien suojatiejärjestelyt sekä Kirkkotien molempien liittymien liittymäalueiden jäsentely ja korottaminen (toimenpide 29)
- K-Marketin pysäköintialueen jäsentely maalauksin (toimenpide 30)
- kirjaston edustan pysäköintijärjestelyt, invapaikan leventäminen ja maalaaminen (toimenpide 31)
- pankin edustan invapaikan leventäminen ja maalaaminen sekä ajoradasta erotettu kevyen liikenteen yhteys alikulkuun vievälle väylälle (toimenpide 32).

### **Nopeusrajoitukset**

Reisjärven keskusta-alueella on voimassa taajamamerkin osoittama nopeusrajoitus 50 km/h. Kantatiellä 58 on keskustan kohdalla nopeusrajoitus 60 km/h. Taajamassa esitetään nopeusrajoituksen alentamista alue-  
nopeusrajoitukseen 40 km/h. Tätä tukevat myös jo olemassa olevat tasa-arvoiset liittymät. Asuinalueille esitetään nopeusrajoitusta 30 km/h (toimenpide 35). Kantatielle 58 esitetään keskustan kohdalla nopeusrajoitusta 50 km/h (terveyskeskuksen länsipuolelta Savolanmäentien liittymän itäpuolelle, toimenpide 7). Ylilestintielle esitetään myös lisättäväksi nopeusrajoitusmerkki 60 km/h heti kantatien 58 liittymän jälkeen (toimenpide 20).

Nopeusrajoitusten havaittavuuden parantamiseksi esitetään nopeusrajoitusten ajoratamaalauksia maantiele 7623 (Levonperäntielle).

## Kevyen liikenteen väylät

Keskusta-alueen lisäksi esitetään kevyen liikenteen väylän rakentamista Savolanmäentielle (kantatien liittymästä Vasikkoniementien liittymään, toimenpide 12). Savolanmäentielle esitetään lisäksi korotetun suojatien rakentamista lukion kohdalle (toimenpide 13), samalla tulee parantaa kevyen liikenteen yhteyksiä koululle.

Riihitien päähän esitetään kevyen liikenteen yhteyden rakentamista (alikulkuun johtavalle väylälle, toimenpide 19). Niemenkartanon koulun kohdalla esitetään nykyisen kevyen liikenteen väylän jatkamista erotettuna koulun piha-alueelle asti (toimenpide 16). Myös Talvitieltä tulisi rakentaa kevyen liikenteen yhteys alikulkuun johtavalle väylälle, jotta kävelijät ja pyöräilijät saataisiin käyttämään paremmin jo olemassa olevaa alikulkua (toimenpide 26).



Kuva 22. Reisjärventielle ei ole kevyen liikenteen väylää.

## Liittymät ja väistämisvelvollisuudet

Ahonniementien ja Anjalantien liittymä on sekava ja sen järjestelyjä tulee selkeyttää (toimenpide 9). Väistämisvelvollisuuksia ja kolmioiden asettamista esitetään Ahonniementielle Kirrinkujan liittymään (toimenpide 10) sekä Susisaarentielle ammattiopiston liittymään (toimenpide 14).



Kuva 23. K-Marketin ja apteekin piha-alue on päällystetty, mutta aluetta ei ole jäsennelty eikä erotettu katualueesta. Myös suojaatiemaa-laukset ovat kuluneet pois.

### **Muut toimenpiteet**

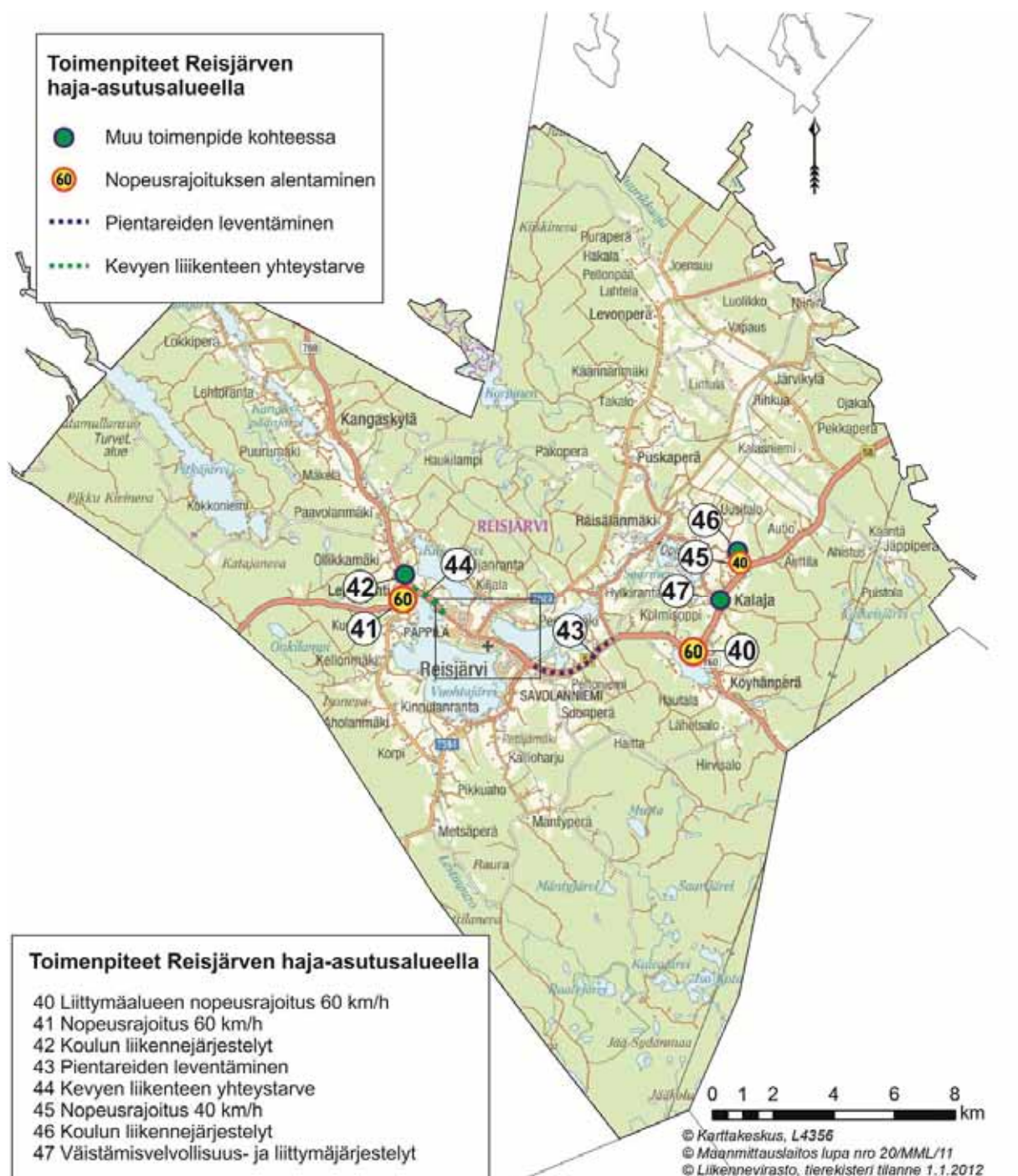
Ylilestintien liittymässä olevan kantatien alikulun molemmilla puolilla olevat pensaat muodostavat näkemä-esteitä. Pensaat tulee pitää matalana (toimenpide 17).

Ylilestintien (mt 7594) ja Savolanmäentien/Räisässaarentien liittymään esitetään suojatien jatkeen rakentamista sekä suojatien merkitsemistä Räisässaarentien yli. Myös nykyiset stop -merkit tulee vaihtaa kolmi-oiksi (toimenpide 21). Räisässaarentien alkuosalle esitetään katuvalaistuksen rakentamista (toimenpide 22).

Läpiajo Anjalantien kautta kantatielle 58 tulee kieltää. Mikäli Anjalantielle sallitaan kevyt liikenne, tulee kantatielle rakentaa liittymän kohdalle keskisaarekkeellinen ylityspaikka sekä yhteys kantatien varren kevyen liikenteen väylälle (toimenpide 34).

### **4.3.2 Haja-asutusalue**

Haja-asutusalueen toimenpiteet käsittävät pääosin kevyen liikenteen järjestelyjä, koulujen lähiympäristöjen turvallisuuden parantamisia, nopeusrajoitusjärjestelyjä sekä näkemien parantamisia.



Kuva 24. Reijärven haja-asutusalueelle esitetyt toimenpiteet.

## Kantatie 58

Kantatien 58 ja maantien 760 (Pihtiputaantien) liittymän nopeusrajoitus esitetään alennettavaksi 60 km/h:iin (kaikista suunnista). Lisäksi liittymän havaittavuutta tulee parantaa asentamalla liikenteen jakajaan tehostevarret. Pidemmällä tähtäimellä esitetään lisäksi väistötien rakentamista (toimenpide 40).

Taajaman länsipuolella kantatielle esitetään nopeusrajoitusta 60 km/h Sievintien (mt 760) ja Kinnulanrannantien (mt 18307) liittymien väliselle tieosuudelle (toimenpide 41).

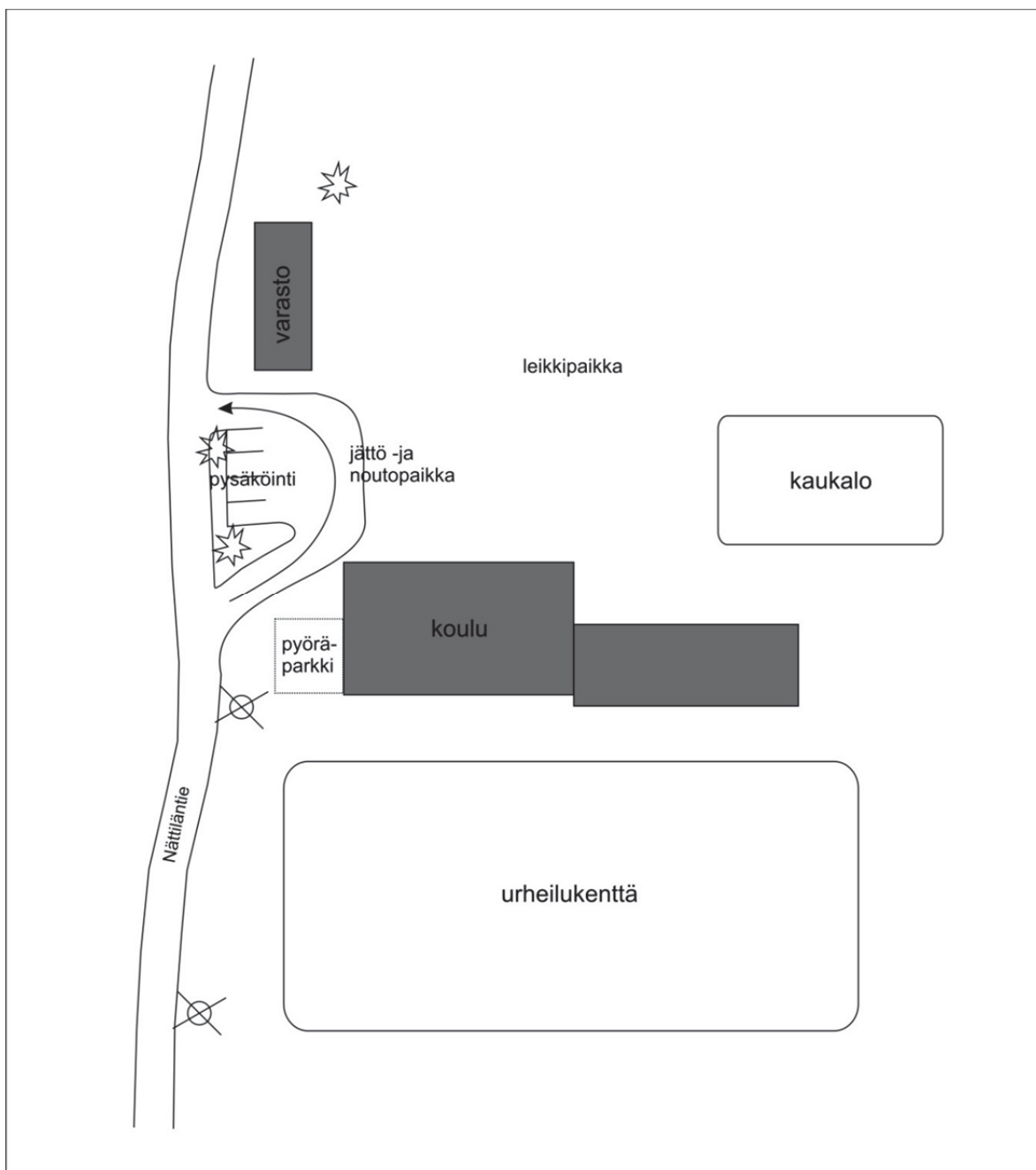
Kantatiellä on kevyen liikenteen yhteyspuutteita taajaman molemmiin puolin. Seuraavien päällystystöiden yhteydessä esitetään kantatien pientareiden leventämistä Ylilestintien (mt 7594) ja Hylkirannantien (mt

18347) liittymien välisellä tieosuudella (toimenpide 43). Kevyen liikenteen yhteystarve on myös taajaman länsipuolella Viljamäentien liittymästä Leppälahden koululle asti (toimenpide 44).

Kansanopistontien (mt 18346) liittymässä esitetään näkemäalueen kunnossapidon tehostamista sekä stop -merkin vaihtamista kolmioon. Pidemmällä tähtäimellä esitetään liittymän jäsentelyä (toimenpide 47).

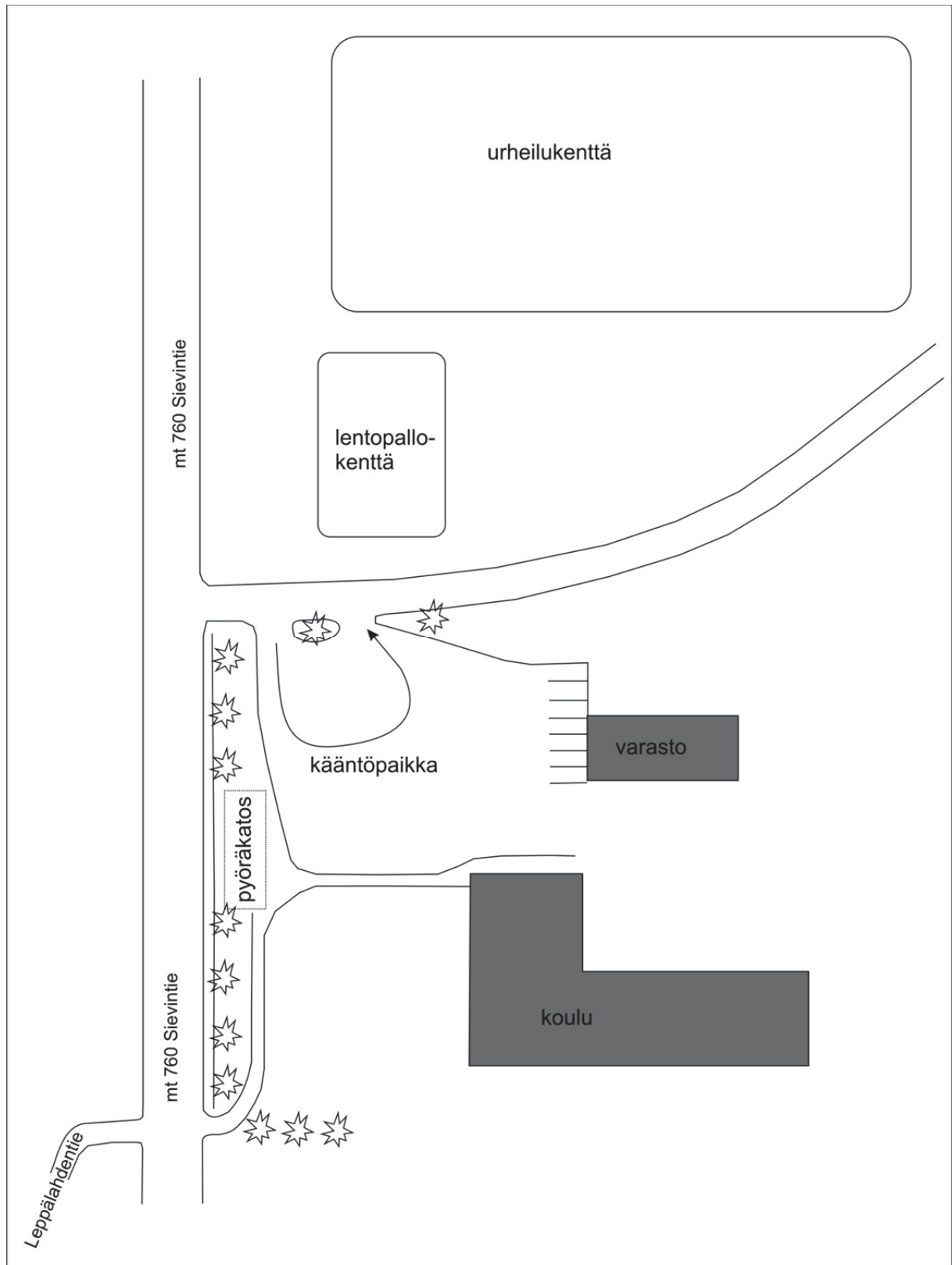
### Muut toimenpiteet

Kalajan koululle vievälle Nättiäntielle esitetään nopeatrajoitusta 40 km/h. Lisäksi esitetään valaistuksen rakentamista koululle asti (toimenpide 45). Kalajan koulun jätöliikennejärjestelyjä esitetään myös parannettavaksi (toimenpide 46). Myös Leppälahden koulun liikennejärjestelyjä esitetään parannettavaksi kehittämällä jätöliikennejärjestelyjä sekä rakentamalla Leppälahdentien liittymän kohdalta uusi kevyen liikenteen yhteys koulun piha-alueelle (toimenpide 42).



Kuva 25. Esimerkkikuva Kalajan koulun liikennejärjestelyistä.





Kuva 26. Esimerkkikuva Leppälahden koulun liikennejärjestelyistä.

Lisäksi koko Reisjärven kunnan alueen maantieverkolla tulee yhdistellä liikennemerkkejä samoihin pylväisiin (esimerkiksi sijoittamalla merkkejä mahdollisuuksien mukaan valaisinpylväisiin, toimenpide 48).

## 4.4 Toimenpideohjelma

Toimenpiteiden toteuttaminen on jaettu toimenpiteiden ohjelmointia varten kolmeen kiireellisyysluokkaan seuraavasti:

- kiireellisyysluokka 1 vuosina 2013-2016
- kiireellisyysluokka 2 vuosina 2017-2020
- kiireellisyysluokka 3 vuosina 2021-

Lisäksi on määritelty erikseen ns. pikatoimenpiteet. Kiireellisyysluokkien sisältä on tunnistettu suuremmat erillisrahoitusta vaativat toimenpiteet. Kiireellisyysluokitus on ohjeellinen. Seuraavassa taulukossa on esitetty toimenpiteiden kustannukset kiireellisyysluokittain ja vastuutahoittain. Yksittäisten toimenpiteiden kustannukset ja vastuutahot on esitetty liitteenä olevissa toimenpidetaulukoissa. Kustannuksiltaan suurimpia investointeja ovat keskustaajaman liikennejärjestelyjen selkeyttäminen sekä uudet kevyen liikenteen yhteydet. Kustannuksia ja vaikutuksia ei ole laskettu kevyen liikenteen yhteystarpeena esitetyille hankkeille eikä myöskään kantatien 58 pientareen leventämiselle.

Toimenpiteiden toteuttamista helpottaa, mikäli kunnan vuosikohtaiseen budjetointiin varataan oma kohdistamaton määräraha pienten liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttamista varten. Määrärahoissa tulisi varautua myös liikenneturvallisuustyön toteuttamisen aiheuttamiin pieniin vuosikohtaisiin kustannuksiin.

Toimenpiteiden toteuttamisen edistämiseksi kannattaa seuraavaan kilpailutettavaan kunnan aluetta koskevaan ELY-keskuksen alueurakkaan sisällyttää myös pienten liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttamista.

	Kiireellisyysluokka ja kustannukset [1000 €]					Onn. vähennelmä (hvjo/v)
	Pika	1	2	3	YHT	
ELY	12,5	15,5	15	180	223	0,08656
Kunta	7,5	69	580	116	772,5	0,00032
ELY ja kunta yhdessä		40		30	70	0,00016
YHTEENSÄ	20	124,5	595	326	1065,5	0,08704



## 4.5 Toimenpiteiden vaikutukset

Tieverkolle esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän Reisjärven kunnan alueella yhteensä 0,087 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuodessa (Tarva MT 5,0 Web). Tehokkaimpia ovat liikenteen ohjauksen toimenpiteet ja erityisesti nopeusrajoituksen alentaminen edullisten toteuttamiskustannusten vuoksi. Katuverkolle suunniteltujen toimenpiteiden henkilövahinko-onnettomuusvähennystä ei voitu laskea onnettomuushistorian perusteella, koska katuverkolla tapahtuneita onnettomuuksia ei ole täysin paikannettu. Näin ollen todellinen henkilövahinko-onnettomuusvähennys on selvästi edellä esitettyä arviota suurempi. Maanteiden toimenpiteiden myötä saatavaksi yhteiskuntataloudelliseksi onnettomuuskustannusten säästökseksi arvioidaan yhteensä noin 43 000 €/vuosi Laskentaperusteena on käytetty alla esitettyä henkilövahinko-onnettomuuden yksikkökustannusarvoa. Tämän lisäksi katuverkolle tehtävistä toimenpiteistä saadaan merkittäviä kustannussäästöjä.

Onnettomuustyyppikohtaiset yksikköarvot vuonna 2010 (Lähde: Tieliikenteen ajokustannusten yksikköarvot 2010. Liikenneviraston ohjeita 21/2010):

- Kuolemaan johtanut onnettomuus 2 364 000 €
- Vammautumiseen johtanut onnettomuus 351 000 €
- Henkilövahinko-onnettomuus keskimäärin 493 000 €
- Pelkkä omaisuusvahinko-onnettomuus 2 950 €
- Tieliikenneonnettomuus keskimäärin 120 000 €

Laskennallisen henkilövahinko-onnettomuusvähennys lisäksi suunnitelman toteuttamisella on paljon muita välittömiä ja välillisiä vaikutuksia, joille tulee antaa riittävä painoarvo toimenpiteitä priorisoitaessa. Liikenneturvallisuustyön vaikutukset realisoituvat pitkällä aikajänteellä liikenneasenteiden muutoksena ja edelleen onnettomuusvähennämänä, onnettomuusriskin pienenemisenä sekä kunnalle kohdistuvien kustannusten vähennemisenä.

## 5. Kevyen liikenteen laatukäytävät

Haapajärven kaupunki määritteli oman osayleiskaavatyönsä yhteydessä kevyen liikenteen laatukäytävät sekä niiden määrittämiskriteerit ohjaamaan ja priorisoimaan kevyen liikenteen olosuhteiden kehittämistä. Muissa seudun kunnissa esitetään sovellettavaksi Haapajärven mallin mukaista määrittelyä lähtökohtana täydentäviä laatukäytäviä koskevat kriteerit.

Taulukko 4. Kevyen liikenteen laatukäytävien kriteerit.

	<b>Laatukäytävät</b>	<b>Täydentävät laatukäytävät</b>
<b>Eri liikennemuotojen risteäminen</b>	> 50 km/h eritaso ≤ 50 km/h tasoylitys, jossa liikumista turvaavia ratkaisuja (liikennevalot, hidasteet, saarekkeet)	tasoylitys, jossa liikkumista turvaavia ratkaisuja (suojatiet, liikennevalot, hidasteet, saarekkeet)
<b>Tekniset ominaisuudet</b>	leveys 4,0/3,5 m	leveys min. 3,0 m
	AB 6 tai 8 (ylläpitopäällystäminen)	AB 11
	pituuskaltevuus max. 5 % (poikkeamat sallittu)	pituuskaltevuus max. 7 % (poikkeamat sallittu)
	alikulut avaria, hyvin valaistuja, uusien alikulkujen tavoitekorkeus 3,2 metriä, mutta vähintään 2,8 metriä, vapaan aukon leveys 6 m	-
<b>Esteettömyys</b>	selkeät risteysalueet, hyvät näkyvyydet kaikkina vuodenaikoina, mm. loivat luiskat ja riittävät lumitilat	selkeät risteysalueet, hyvät näkyvyydet kaikkina vuodenaikoina, mm. loivat luiskat ja riittävät lumitilat
	viistetyt reunakivet katuliittymissä	viistetyt reunakivet katuliittymissä
	hyvät ja esteettömät yhteydet linja- autopysäkeille, portaat vain poikkeustapauksessa ja aina oltava luiska	-
<b>Liikenteen ohjaus</b>	opastus ja viitoitus kunnossa	opastus ja viitoitus kunnossa
	ajokaistamaalaukset ja/tai ajosuuntanuolet esim. alikulukäytävien kohdalla	ajokaistamaalaukset ja/tai ajosuuntanuolet esim. alikulukäytävien kohdalla
<b>Hoito ja ylläpito</b>	talvihoitoluokka I	talvihoitoluokka I
	ylläpitoluokka I	-
	hiekoitushiekan poisto priorisoitu	hiekoitushiekan poisto priorisoitu koululaisreiteillä
<b>Varusteet</b>	tärkeillä liityntäpysäkeillä katokset ja katokselliset pyörätelineet	-
	valaistu, valaistusluokka vähintään sama kuin viereisellä kadulla/maantiellä	valaistu, valaistusluokka vähintään sama kuin viereisellä kadulla/maantiellä

Ehdotukset kevyen liikenteen laatukäytäviksi on esitetty kuvassa 27.



Kuva 27. Ehdotus Reisjärven alueen kevyen liikenteen laatukäytäviksi.

## 6. Esteettömyys

### 6.1 Nykytila

Esteettömyyden nykytilaa selvitettiin muun muassa asukaskyselyllä, jossa vastaajia pyydettiin kirjaamaan esteettömyyteen liittyviä ongelmia. Erillistä esteettömyyskierrosta ei järjestetty, mutta esteettömyysasioihin kiinnitettiin huomiota maastokäynnin yhteydessä. Suurimmat puutteet niin kyselyn kuin myös maastokäynnin perusteella olivat liikkeiden ja palvelujen sisäänkäynneissä; luiskat puuttuivat tai ne olivat huonosti toimivia, automaattiovet puuttuivat ja/tai kynnykset olivat korkeat ja kaiteita puuttui. Erityiseksi esteettömyysongelmaksi mainittiin kyselyssä talvikunnossapito.

### 6.2 Kehittämistoimenpiteet

Suunnitelman yhteydessä esiin nousseiden ongelmien ja kehittämistarpeiden perusteella laadittiin ehdotukset yleisistä esteettömyystoimenpiteistä:

Esteettömyysvastaavan nimeäminen kuntaan:

- Esteettömyysvastaavan tehtävänä on esteettömyystyön koordinointi kunnassa, kouluttautuminen sekä osallistuminen liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Esteettömyysvastaava voi osallistua myös seudullisiin kokoontumisiin, joissa vaihdetaan tietoa ja kokemuksia.

Esteettömyyden huomioiminen liikkeiden sisäänkäynneissä ja sisätiloissa sekä pysäköintialueilla:

- Toimitetaan suunnitelman yhteydessä laadittu materiaali yrityksille ja liikkeenharjoittajille ja lisätään yhteistyötä.
- Kunta järjestää yhteistyössä esimerkiksi vammais- ja vanhusneuvostojen sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa tilaisuuden, jossa käydään läpi ongelmia liikkumisesteisten näkökulmasta sekä annetaan vinkkejä halvoiksi parantamisehdotuksiksi liikkeenharjoittajille. Käsiteltäviä asioita ovat mm. erilaiset sisäänkäyntiratkaisut, kuten toimiva luiska ja soittokello kalliiden automaattiovien sijaan, sisätilojen mitoitus myös pyörätuolilla liikkujille, ulkomainokset väylän reunaan, pysäköintialueiden selkeän jäsentelyn merkitys liikkumisesteisten ja liikenneturvallisuuden kannalta sekä invapysäköintipaikkojen (2 paikkaa / P-alue) riittävyys ja merkintä. Tilaisuudessa markkinoidaan esteettömyyttä liikkeenharjoittajille kilpailu- ja imagoetuna. Esteettömyyden huomioon ottaminen ja puutteiden korjaaminen lisää asiakkaita ja kohentaa yrityksen mainetta.
- Kunnan pysäköintialueilla varmistetaan invapysäköintipaikkojen riittävyys ja merkintä (sekä kyltit että maalaukset).

Esteettömyys katuympäristössä:

- Reunakivien järjestelmällinen madaltaminen (0-3 cm): Taajamien ydinkeskustoissa keskeisimpien kevyen liikenteen reittien suojateiden reunakivet madalletaan järjestelmällisesti 0-3 cm:n korkuisiksi. Työ tehdään kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY:n resurssien puitteissa, mutta suunnitelmallisesti.
- Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajat ja/tai avustajat otetaan mukaan sekä julkisten tilojen että tie- ja katuverkon suunnitteluhankkeisiin. Lisäksi huomioidaan suunnittelun esteettömyysohjeet. Näin varmistetaan, ettei tehdä enää uutta esteellistä ympäristöä.

Kunnossapidon tehostaminen:

- Käydään urakoitsijoiden kanssa läpi talvihoidon laatuvaatimukset ja hiekoitusperiaatteet sekä niiden toteutuminen taajaman ydinkeskustan kevyen liikenteen väylillä (laatukäytävät). Tarvittaessa tarkennetaan ohjeistusta tai määritellään erityisiä täsmähoitokohteita.

## 7. Liikennekasvatustyön kehittäminen

### 7.1 Yleistä

Suunnittelun yhteydessä laadittiin ehdotus liikenneturvallisuustyön toimintamalliksi kunnassa. Toimintamalli sisältää liikennekasvatustyön tavoitteiden ja liikenneturvallisuustyön organisoinnin kuvauksen sekä ohjeet hallintokunnille työn käynnistämiseksi ja seuraamiseksi. **Tarkoituksena on, että työn käynnistäminen suunnitelman valmistuttua olisi mahdollisimman helppoa.**

Suunnitelmatyön aikana liikennekasvatustyötä käsiteltiin 21.5.2012 pidetyssä Nivalan, Haapajärven, Pyhäjärven, Kärämäen ja Reisjärven yhteisessä työpajatilaisuudessa, jossa käytiin läpi yhdessä kuntien liikenneturvallisuusryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa liikennekasvatustyön perusteita, hallintokuntakohtaisia liikennekasvatustyön tavoitteita sekä pohdittiin toimenpiteitä tuleville vuosille tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi keskusteltiin seudullisesta toimijamallista. Aiheita työstettiin alustusten jälkeen ryhmitöinä. Reisjärven kunnan edustajat eivät osallistuneet em. työskentelyyn, mutta seuraavassa esitetyt toimintamallit esitetään otettavaksi käyttöön myös Reisjärven kunnassa.

### 7.2 Liikennekasvatustyön nykytila

Reisjärven edellinen liikennekasvatussuunnitelma valmistui vuonna 2005. Kunnan liikenneturvallisuusryhmä koottiin edellisen suunnitelman laatimisen yhteydessä, mutta se ei ole kokoontunut viime vuosina osallistujien resurssipulasta johtuen. Tämän suunnitelmatyön alussa kunta ei nähnyt liikenneturvallisuusryhmän perustamista tarpeellisenä, mutta todettiin, että liikenneturvallisuusasioita olisi hyvä käsitellä jossakin jo olemassa olevassa ryhmässä (esim. lautakunnassa). Myös kuntalaisille on hyvä antaa mahdollisuus vaikuttaa liikenneturvallisuusasioihin.

### 7.3 Liikennekasvatustyö on yhteistyötä

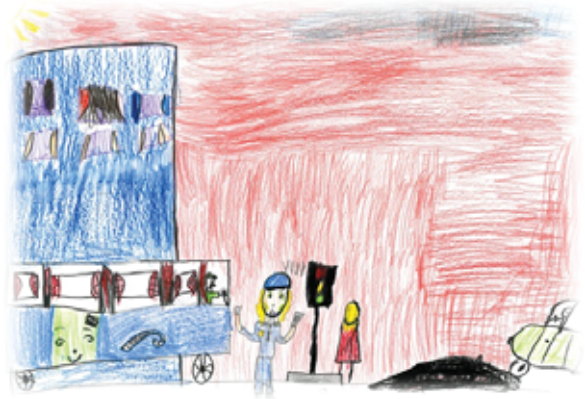
Yhteistyön kautta kunnan liikennekasvatustyyöhön saadaan voimaa. Yhteistyötä tehdään sekä kunnan sisällä eri hallintokuntien välillä että kunnan ja muiden toimijoiden välillä.

*Kodin ja vanhempien* rooli erityisesti lasten ja nuorten liikennekasvatustyyössä on luonnollisesti merkittävä ja vanhemmat kantavat päävastuun lasten liikennekasvatamisesta. Liikennekasvatus on osa yleistä hyvien tapojen, kuten toisten ihmisten huomioon ottaminen ja kohteliaisuus, opettamista. Ensimmäinen malli liikenteessä käyttäytymisestä sekä myös käsitys liikenteen vaaroista saadaan kotoa, vanhemmilta tai muilta läheisiltä. Varhaisessa vaiheessa mukaan tulevat myös päivähoito ja koulu. Lapsen liikennekasvatuksesta saadaan tehokkainta kodin, päivähoidon ja koulun välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

*Viranomaiset* (poliisi, palo- ja pelastusviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) toimivat tärkeinä kumppaneina kunnan liikennekasvatustyyössä. Viranomaistehtäviin sisältyy lakisääteisesti olennaisena osana liikenneturvallisuuden edistämiseen liittyviä tehtäviä. Poliisi sekä palo- ja pelastusviranomaiset osallistuvat usein mm. päiväkotien ja koulujen liikennekasvatustyyöhön vierailemalla laitoksissa. Heillä on siten olennainen rooli kunnan liikennekasvatustyyössä.



*Kunnan eri hallintokunnissa* liikennekasvatustyön mahdollisuudet ovat moninaiset. Kunnan työntekijät tapaavat kuntalaisia elämän eri vaiheissa äitiysneuvolasta **vanhustenhuoltoon**, mikä luo hyvät edellytykset tehokkaalle ja järjestelmälliselle liikennekasvatustyölle. Kullekin ikä- ja kohderyhmälle voidaan suunnitella sopivat toimenpiteet, joita toteutetaan eri hallintokunnissa. Liikenneturvallisuusasioiden korostaminen tulisi omaksua osaksi jokapäiväistä työtä. Työntekijöiden lisäksi päättäjien ja kunnan johdon rooli liikennekasvatustyössä on tärkeä. Liikennekasvatustyölle ja sen koordinoinnille tulee osoittaa resursseja ja toimivaltaa. Kunnan budjetissa tulee varautua liikennekasvatustyöstä aiheutuviin kuluihin (mm. materiaalihankinnat, koulutukset, tapahtumat, mahdolliset koululaisten kuljetukset ym.).



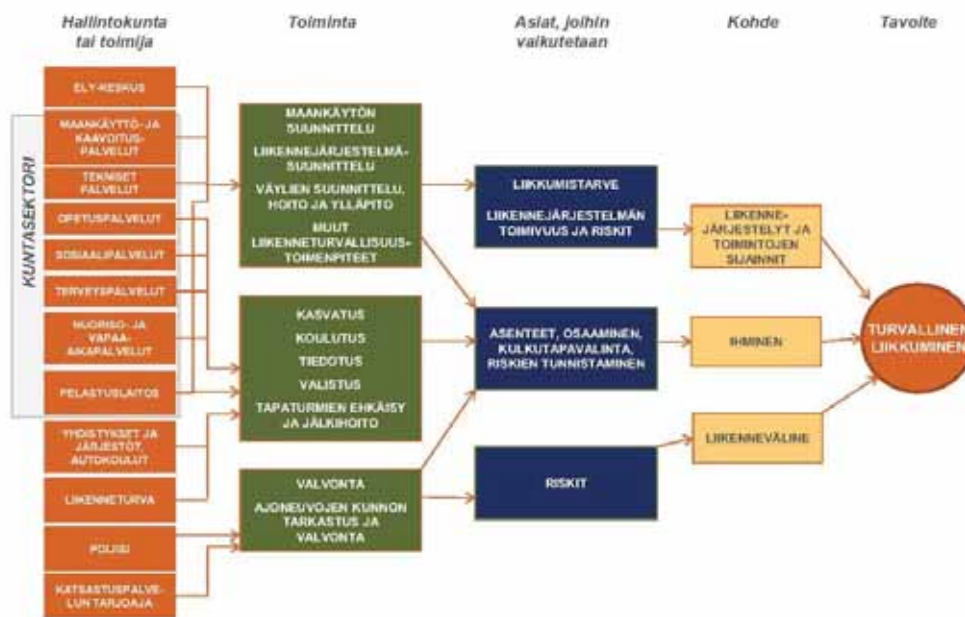
*Liikenneturva* toimii kuntien liikennekasvatustyön tukena **huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta** tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Liikenneturva tarjoaa myös monipuolista materiaalia kuntien liikennekasvatustyön tueksi.

*Yrityksillä* on hyvät mahdollisuudet edistää liikenneturvallisuusaatetta työpaikoilla ja esim. tukemalla työntekijöiden turvavälineiden käyttöä tai laatimalla yrityskohtainen liikenneturvallisuussuunnitelma, jolle on olemassa Liikenneturvan toimesta laadittu malli. Yrityksen saama hyöty liikennetapaturmien ehkäisytyössä konkretisoituu erityisesti lyhentyvinä työkyvyttömyysaikoina ja säästöinä työterveyshuollossa. Lisäksi liikenneturvallisuusasioiden huomioon ottaminen nostaa yrityksen imagoa. Yritysten kautta tehtävällä liikennekasvatustyöllä olisi mahdollista tavoittaa helposti suuri joukko aktiivi-ikäisiä työssäkäyviä kuntalaisia.

*Aktiiviset yhdistykset ja järjestöt* ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kunnan liikennekasvatustyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan tavoittaa erilaisia käyttäjäryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset jne.) ja tuoda liikenneturvallisuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa. Potentiaalisten järjestöjen kartoittaminen kunnassa on yleensä melko helppoa ja yhteistyötä on tehty usein jo aikaisemmin muiden asioiden puitteissa.

*Seudullisen liikenneturvallisuustoimijamallin* laajentaminen ja kehittäminen on etenemässä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen maakunnissa liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti. Toimija tukee kuntien liikenneturvallisuustyötä avustaen liikenneturvallisuusryhmien kokoontumisissa ja erilaisten tapahtumien järjestelyissä sekä edistäen ja kehittäen eri osapuolien liikenneturvallisuusyhteistyötä alueella. Toimijamallista keskusteltiin suunnitelman yhteydessä myös Nivala-Haapajärven seudun kunnissa ja se sai mukana olleilta kunnilta myönteisen vastaanoton. Toimijamalli on tarkoitus käynnistää heti suunnitelman valmistuttua vuoden 2013 alussa.





Kuva 28. Paikallisen liikenneturvallisuustyön toimijat ja kohteet. Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuus-suunnitelma 2011-2014.

## 7.4 Viisas liikkuminen osaksi liikennekasvatusta

Liikenneturvallisuuskasvatuksen ohella ns. viisaisiin liikkumisvalintoihin ohjaaminen on tärkeää. Lasten kuljettamisen lisääntyessä ja myös kansallisten terveys- sekä ympäristöhaasteiden edessä viisaan liikkumisen eli kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen sekä kimpapakyytien edistäminen on katsottu valtakunnan tasolla tärkeäksi päämääräksi. Valtakunnallinen kävelyn ja pyöräilyn toimenpidesuunnitelma valmistui keväällä 2012 ja sen jalkauttaminen kuntatasolla on paikallisten toimijoiden tehtävä. Kunnissa ja kaupungeissa kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sopii hyvin liikenneturvallisuusryhmän tehtäviin.

Viisaiden liikkumisvalintojen edistäminen on luontevaa sisällyttää osaksi liikennekasvatusta ja puhua yleisesti viisaan ja turvallisen liikkumisen edistämisestä. Käytännössä se tarkoittaa, että turvallisuusasioiden rinnalla mm. kouluissa, järjestöissä, työpaikoilla ja vanhustalveissa jaetaan tietoa eri kulkumuodoista sekä niiden vaikutuksista ja kannustetaan kuntalaisia pohtimaan omaa liikkumista ja kulkumuodon merkitystä. Viisaan liikkumisen edistäminen on liikennekasvatustyön tapaan pitkäjänteistä työtä ja vaatii jatkuvia toimia. Kyse on pohjimmiltaan ihmisten arvoista ja arkipäivän valinnoista.



Viisaita liikkumismuotoja voidaan tukea kunnassa hyvin monin eri tavoin. Ensimmäisenä on tärkeää organisoida ja lisätä kunnan henkilökunnan tietämystä viisaista liikkumisvalinnoista ja niiden vaikutuksista. Sen myötä kunnan työntekijät saavat riittävät valmiudet tehdä viisaan liikkumisen edistämistyötä. Kun edellytykset työlle on luotu, aloitetaan viisaan liikkumisen edistämisen periaatteiden ja toimenpiteiden suunnittelu, toteuttaminen ja seuranta. Käytännön vinkkejä eri hallintokunnille viisaan liikkumisen edistämiseksi on koottu liitteeseen 2. Liitteessä on myös linkkejä erilaisiin materiaaliilähteisiin.



Kuva 29. Esimerkki viisaan liikkumisen edistämisen aloittamisesta kunnassa.

## 7.5 Liikenneturvallisuusryhmä ja ryhmän toimintamalli

Liikenneturvallisuustyön organisointia ja seurantaa varten kuntaan suositellaan perustettavaksi liikenneturvallisuusryhmä, jossa on kaikista hallintokunnista edustajat. Vaihtoehtoisesti liikenneturvallisuustyön organisointi ja -seurantavastuu voidaan osoittaa jollekin jo olemassa olevalle ryhmälle, mikäli uutta ryhmää ei katsota tarpeelliseksi perustaa. Tärkeää on, että ryhmässä on kattava edustus kunnasta. Ryhmään suositellaan kutsuttavaksi myös yhteistyökumppaneiden (mm. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenneturva, poliisi, pelastuslaitos sekä mahdolliset paikalliset järjestöt) edustajat. Ryhmän kokoonpano olisi hyvä tarkistaa vuosittain. Ryhmän toimintaa ohjaa puheenjohtaja, joka nimetään ryhmän kokoonpanon tarkistamisen yhteydessä.

#### Puheenjohtaja

- vastaa ryhmän koollekutsumisesta ja kokousten järjestämisestä
- välittää tietoa hallintokuntien vastuhenkilöille ja sidosryhmille (ryhmän jäsenet)
- vastaa ryhmän toiminnasta tiedottamisesta sekä sisäisesti että ulkoisesti.

#### Ryhmän muut jäsenet

- toimivat oman hallintokuntansa tai organisaationsa edustajina ja välittävät tietoa ryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista omassa hallintokunnassaan tai organisaatiossaan ja
- järjestävät oman hallintokunnan tai organisaation sisäisiä kokouksia, joissa suunnitellaan ja toteutetaan oman yksikön liikenneturvallisuustyötä toimintasuunnitelman mukaisesti.

Liikenneturvallisuusryhmä voi kokoontua esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa. Ryhmän tehtäviä ovat:

- Liikenneturvallisuustyön suunnittelu ja vastuun jakaminen hallintokunnille.
- Liikennekasvatustyön suunnittelu ja seuranta maakunnallisen suunnitelman linjausten jalkauttaminen.
- Liikenneturvallisuustilanteen seuranta.
- Ajankohtaisten liikenneturvallisuusasioiden käsittely (mm. aloitteet).
- Liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen.
- Tavoitteiden tarkistaminen 2-3 vuoden välein.
- Liikenneturvallisuusteeman valinta vuosittain.
- Yhteydenpito yhteistyökumppaneiden kanssa ja verkostoituminen.
- Viisaan liikkumisen edistäminen.

Liikenneturvallisuusryhmän (tai vastaavan elimen) säännöllinen kokoontuminen on olennaista liikennekasvatustyön koordinoinnin ja järjestelmällisyyden kannalta. Kokouksissa saadaan käsitys liikennekasvatustyön kokonaistilanteesta kunnassa seuraamalla suunnitelman toteutumista ja keskustelemalla ajankohtaisista asioista. Kokoontuminen on välttämätöntä myös sovittaessa eri toimijoiden yhteisten toimenpiteiden käytännön toteutustavoista. Toimijamallin mahdollisesti laajentuessa Nivala-Haapajärven seudulle, toimija on aktiivisesti mukana ryhmän kokouksissa, käsiteltävien asioiden valmistelussa ja avustaa ryhmää sen tehtävissä.

## 7.6 Liikennekasvatustyön tavoitteet eri hallintokunnissa

Hallintokuntien liikennekasvatustyölle laadittiin konkreettiset toiminnalliset liikennekasvatustyön tavoitteet toimenpiteiden suunnittelun pohjaksi. Lisäksi laadittiin ehdotuksia eri hallintokuntien lähivuosien toimenpiteiksi. Tavoitteiden asetannassa ja toimenpide-esimerkkien suunnittelussa hyödynnettiin suunnitelman aikana järjestetyn liikennekasvatustyöpajan tuloksia. Toimenpide-ehdotukset on koottu hallintokunnittain liitteeseen 2.

#### **Teknisen toimen tavoitteet:**

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana teknisiä palveluja ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Hillitään ylinopeuksia tukemalla nopeusrajoituksia rakenteellisin keinoin.
- Parannetaan lähiliikkumisympäristöjen turvallisuutta toteuttamalla esteettömyystoimenpiteitä ja huomioimalla esteettömyys suunnittelussa.
- Parannetaan koulureittien ja koulujen lähiympäristöjen turvallisuutta yhteistyössä koulujen ja koulutoimen kanssa toteuttamalla liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä.
- Kytetään maankäytön suunnittelu nykyistä tiiviimmin mukaan liikenneturvallisuustyöhön ja maankäytön ratkaisuihin tuetaan kestäviä liikennemuotoja.

- Kannustetaan yrityksiä mukaan liikenneturvallisuustyöhön ja liikkumisen ohjaksen suunnitteluun.

#### **Koulutoimen tavoitteet:**

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana opetussuunnitelmaa ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Parannetaan koulureittien ja koulujen lähiympäristöjen turvallisuutta yhteistyössä teknisen toimen kanssa.
- Kannustetaan kouluja omien liikenneturvallisuussuunnitelmien laadintaan.
- Tehostetaan vanhempiin kohdistuvaa valistustyötä lisäämällä yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien kanssa. Vanhempia motivoimalla pyritään mm. vähentämään lasten kuljettamista ja edistämään lasten omatoimista ja turvallista liikkumista. Kerrotaan ns. viisaiden liikkumisvalintojen vaikutuksista terveyteen ja ympäristöön.
- Lisätään yhteistyötä poliisin ja Liikenneturvan kanssa.
- Lisätään opettajien liikenneturvallisuuskoulutusta.
- Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien ja heijastimien käyttöä.

#### **Sosiaali- ja terveystoimen tavoitteet:**

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana sosiaali- ja terveystoimen palveluja yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Edistetään iäkkäiden omatoimista ja turvallista liikkumista.
- Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien, heijastimien ja liukuesteiden käyttöä.

#### **Nuoriso- ja vapaa-aikatoimen tavoitteet:**

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana nuoriso- ja vapaa-aikapalveluja ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Kannustetaan järjestöjä ja yhteisöjä mukaan liikenneturvallisuustyöhön.
- Pyritään vaikuttamaan nuorten riskikäyttäytymiseen liikenteessä kertomalla mm. ylinopeuksien ja rattijuopumuksen seurauksista.
- Kannustetaan nuoria omatoimiseen liikkumiseen sekä viisaisiin liikkumisvalintoihin (kävely, pyöräily, joukkoliikenne). Kerrotaan viisaiden liikkumisvalintojen vaikutuksista terveyteen ja ympäristöön..
- Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien ja heijastimien käyttöä.

#### **Keskushallinnon ja työsuojelun tavoitteet:**

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana työsuojelutyötä ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Lisätään työmatkaliikenteen turvallisuutta mm. kannustamalla kunnan työntekijöitä turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien ja heijastimien käyttöön sekä turvalliseen ajotapaan.
- Aloitetaan liikkumisen ohjauksen suunnittelu.
- Osoitetaan kunnan liikenneturvallisuusryhmälle riittävät resurssit toimia.
- Lisätään kuntien henkilöstön ja liikenneturvallisuusryhmän liikenneturvallisuustietämystä järjestämällä koulutustilaisuuksia.

## 7.7 Ensimmäiset askeleet

Liikenneturvallisuussuunnitelman valmistuessa on tärkeää tiedottaa siitä laajasti eri hallintokunnissa sekä luottamusmiehille, yhteistyökumppaneille ja tiedotusvälineille. Esimerkiksi koulutoimen tavoitteita ja toimenpiteitä suositellaan esiteltäväksi mm. vanhempainilloissa. Samalla tulisi korostaa jaettua vastuuta ja yhteistyötä (vanhemmat ja koulut) lasten liikennekasvatuksessa. Samaan tapaan olisi suositeltavaa esitellä suunnitelmaa mm. yrityksille ja järjestöille. Samalla tulisi kertoa näiden yhteistyökumppaneiden mahdollisuuksista tehdä liikennekasvatustyötä ja pyytää heitä mukaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan. Tiedottamista voidaan tehdä esimerkiksi tiedotusvälineiden kautta tai erikseen järjestetyissä tilaisuuksissa. Tiedottamista tiedotusvälineille ja liikenneturvallisuusaiheisten lehtijuttujen kirjoittamista suositellaan tehtäväksi jatkuvasti mm. erilaisia toimenpiteitä toteutettaessa.

Valmis liikenneturvallisuussuunnitelma toimii liikennekasvatustyön alustavana toimintasuunnitelmana ja ohjaavana työkaluna. Suunnitelman valmistumisen jälkeen aloitetaan liikenneturvallisuusryhmän (tai vastaavan elimen) toiminta kunnassa. Hallintokunnissa käydään läpi suunnitelmassa esitetyt liikennekasvatustyön toimenpide-ehdotukset ja sovitaan jokapäiväiseen työhön sisällytettävistä toimenpiteistä. Lisäksi ajoitetaan myös muut toimenpiteet ja sovitaan järjestely- ja toteuttamisvastuut. Toimenpidelistausta ylläpidetään sähköisenä, jolloin siihen voidaan kirjata toimenpiteiden ajoitus ja toteuttamisvastuut sekä lisätä tarpeen mukaan uusia toimenpiteitä. Hallintokunnan vastuuhenkilö (ryhmän jäsen) kokoaa hallintokunnan toiminnasta yhteenvedon ja esittää sen kunnan liikenneturvallisuusasioita käsittelevän ryhmän kokoontumisissa. Useiden hallintokuntien yhteistyössä toteutettavia toimenpiteitä sekä koko kunnan henkilöstöä koskevat toimenpiteet käsitellään ryhmässä. Ryhmän kokoontumisia jatketaan säännöllisesti. Liikennekasvatustyön ja liikenneturvallisuustilanteen seurannasta sekä raportoinnista ja seurannassa käytettävistä mittareista on kerrottu enemmän seuraavassa luvussa.

Liikenneturvallisuussuunnitelma toimii ohjaavana työkaluna kunnan liikennekasvatustyössä. Suunnitelman valmistuessa tärkeää on

- tiedottaa suunnitelmasta laajasti kunnan sisällä
- perustaa kuntaan liikenneturvallisuusryhmä (tai vastaava elin) ja aloittaa säännölliset kokoontumiset
- käydään läpi hallintokunnittain suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset ja -mallit sekä
- aloittaa valittujen toimenpiteiden jatkosuunnittelu ja toteutus.

Näin suunnitelmallinen liikennekasvatustyö saadaan tehokkaasti käyntiin.

## 8. Jatkotoimenpiteet

### 8.1 Suunnitelman käsittely

Liikenneturvallisuussuunnitelma esitetään käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi toimenpiteitä ohjaavana suunnitelmana kunnanvaltuustossa ja tätä ennen teknisessä lautakunnassa. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa suunnitelma esitetään käsiteltäväksi johtoryhmässä sekä otettavaksi aluevastaavan ja ohjelmointiryhmän apuvälineeksi jatkotoimien suunnittelussa.

Kokonaisvaltainen, järjestelmällinen liikenneturvallisuustyö voi toimia tehokkaasti vain, mikäli kunnassa on työn lähtökohtana yhteinen tahtotila liikenneturvallisuustyön kehittämisestä. Tämän vuoksi erityisen tärkeää on päättäjien sitoutuminen suunnitelman toteuttamiseen, mikä tuleekin suunnitelman hyväksymisen yhteydessä varmistaa. Käytännössä sitoutuminen tarkoittaa riittävien resurssien ja rahavarojen osoittamista liikenneturvallisuustyön toteuttamiseen.

### 8.2 Seuranta

Kunnan liikenneturvallisuustyön seurannalla tarkoitetaan sekä toimenpiteiden toteutumisen seurantaa että niiden vaikuttavuuden seurantaa. Seurannassa tärkeintä on liikenneturvallisuusryhmän säännöllinen kokoontuminen. Koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Ryhmässä seurataan hallintokuntien toimenpidesuunnitelmien toteutumista, suunnitellaan tulevia teemoja, toimenpiteitä, tapahtumia ja koulutusta sekä käsitellään ajankohtaisia asioita ja aloitteita. Tärkeimmät seurantatyökalut ovat liikennekasvatustyön toimintasuunnitelmat sekä liikenneympäristösuunnitelman toimenpideluettelo. Liikenneympäristön toimenpidelistaukset on toimitettu hallintokunnille sähköisenä ja niitä kehoitetaan myös ylläpitämään sähköisesti.

Liikenneturvallisuustoimenpiteiden vaikuttavuutta ja tavoitteiden toteutumista mitataan seuraamalla liikenneturvallisuustilannetta kunnan alueella. Tätä seurantaa varten on olemassa erilaisia mittareita, joista on esitetty esimerkkejä taulukossa 5. Liikenneturvallisuusryhmässä (tai vastaavassa elimessä) päätetään, mitä mittareita seurataan ja kuinka seurantaa varten tarvittavat tiedot hankitaan.

Taulukko 5. Esimerkkejä seurattavista liikenneturvallisuusmittareista.

Seurattava tavoite	Mittari / toimenpide
Liikennekuolemien vähentäminen	Kuolemaan johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Onnettomuuksien kasaumapisteet
Onnettomuuksissa loukkaantuneiden määrän vähentäminen	Henkilövahingot (loukkaantuneiden lukumäärä) [kpl]
Sitoutuminen asetettuihin tavoitteisiin	Liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen Liikenneturvallisuusryhmän säännölliset kokoontumiset.
Liikenneturvallisuusyhteistyön lisääminen.	Yritysten, yhdistysten ja järjestöjen edustajien kutsuminen mukaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan keskustelemaan yhteisistä toimenpiteistä.
Turvallisen liikennekäyttäytymisen ja suojavarusteiden käytön edistäminen sekä ylinopeuksien vähentäminen	Heijastimen käyttöaste [%] Pyöräilykypärän käyttöaste [%] Kiinnijääneet rattijuopot [%]
Ylinopeuksien hillitseminen	Nopeusrajoituksia tukevien liikenneympäristön toimenpiteiden toteuttaminen (mm. hidasteet). Taajamassa nopeusrajoituksen ylittävien osuus [%] (tietoja poliisin valvonnasta, erillisiä nopeusmittauksia) Asennekasvatuksen toimenpiteet hallintokuntien liikennekasvatustyön toimenpideehtotusten mukaisesti.
Liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden toteuttaminen ja niiden vaikuttavuus	Sähköisen liikenneympäristön toimenpidetaulukon seuranta ja ylläpito, toimenpiteiden ennen-jälkeen -tutkimukset.
Taajamien lähiliikkumisympäristöjen parantaminen ja esteettömyyden huomioiminen	Taajamien liikenneturvallisuus- ja esteettömyystoimenpiteiden toteuttamisen seuranta. Yhteistyön lisääminen vanhus- ja vammaisneuvojen kanssa suunnittelussa.
Koulureittien turvallisuuden parantaminen	Koulujen vaaranpaikkakartoitukset (ongelmien havaitseminen). Koulutoimen liikennekasvatustyön toimenpiteiden toteuttaminen ja ylläpito. Koulukohtaisten liikenneturvallisuussuunnitelmien laatiminen ja seuranta. Turvallisuus koulukuljetusten kilpailutuskriteereihin.
Kävelyn ja pyöräilyn arvostuksen lisääntyminen	Suunnitelmallisen viisaan liikkumisen edistämisen sisällyttäminen liikennekasvatustyöhön ja liikenneturvallisuusryhmän toimintaan. Työn organisointi ja kaupungin päättäjien ja liikenneturvallisuusryhmän tietämyksen lisääminen (koulutus). Kaupungin työntekijöiden työmatkojen kulkumuotojakauman seuranta.



# Liitteet

- Liite 1**     **Liikenneturvallisuustoimenpidekartat ja -taulukot**
- Liite 2**     **Esimerkkejä liikennekasvatuksen ja viisaan liikkumisen edistämistoimenpiteistä**



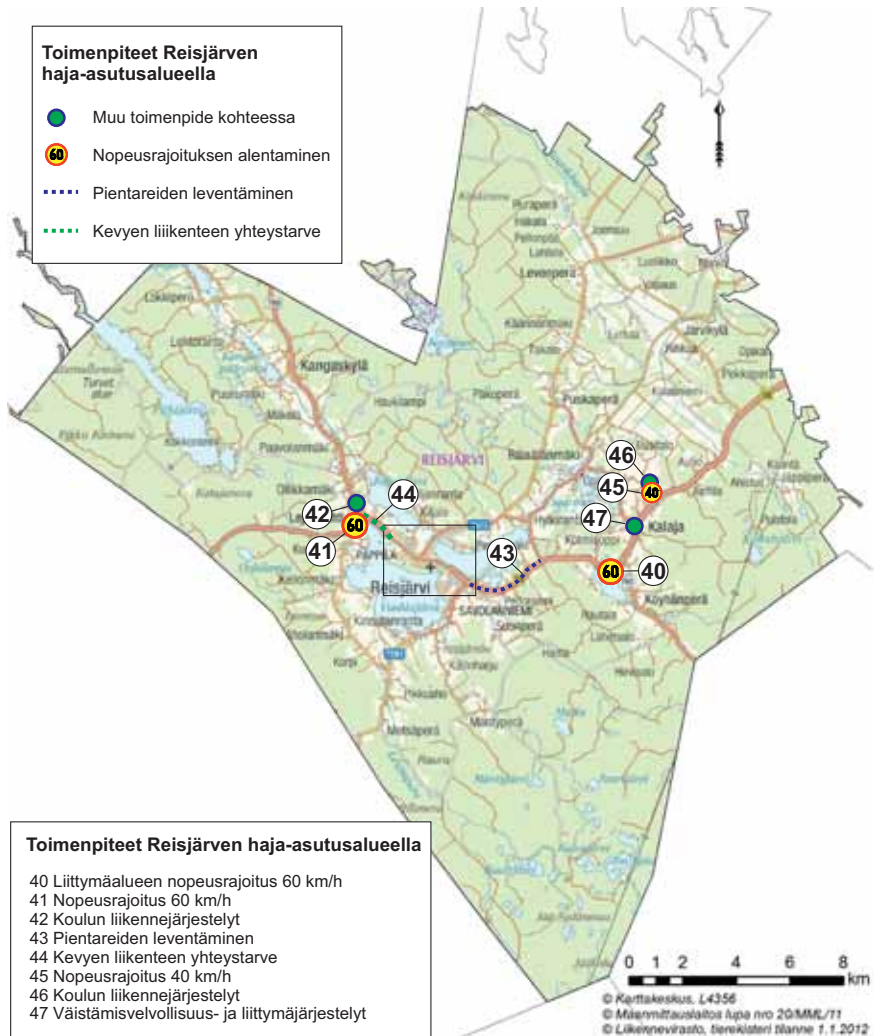
## KESKUSTAAN ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET

LIITE 1 2 (6)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/MGv)	Kiireelli- syys- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
1	Kt 58 Sievintie, Halosentien liittymä	58/58/1800		Suojatien merkitseminen Halosentien yli	0,5	0,0019	3,800	PIKA	ELY	
		58/58/1800		Näkemäraivaus (puiden alaoksien karsiminen)	1			PIKA	ELY	
2	Kt 58 Sievintie, Savikontien liittymä	58/58/2080		Suojatien merkitseminen Savikontien yli	0,5	0,00168		PIKA	ELY	
3	Kt 58 Sievintie, Kivitién liittymä	58/58/2280		Suojatien merkitseminen Kivitién yli	0,5			PIKA	ELY	
4	Kt 58 Pihtiputaantie, Kulmalantien liittymä	58/59/360		Suojatien merkitseminen Kulmalantien yli	0,5	0,00051		PIKA	ELY	
5	Kt 58 Pihtiputaantie, Rantatien liittymä	58/59/730		Suojatien merkitseminen Rantatien yli	0,5			PIKA	ELY	
6	Kt 58 Pihtiputaantie, Savolanmäentien liittymä	58/59/1090		Suojatien merkitseminen Savolanmäentien yli	0,5			PIKA	ELY	
7	Kt 58 Pihtiputaantie/Sievintie terveyskeskuksen länsipuolelta Savolanmäentien itäpuolelle	58/58/3560-58/59/1290	2322	Nopeusrajoitus 50 km/h	1	0,02176	21,760	1	ELY	
8	Kt 58 Pihtiputaantie, Salmensuun sillan kohta	58/59/940		Kevyen liikenteen väylän erottaminen ajoradasta reunakivellä	10	0,00013	0,013	1	ELY	
9	Ahonniementien ja Anjalantien liittymä			Liittymän selkeyttäminen	15			2	kunta	
10	Ahonniementien ja Kirrinkujan liittymä			Kirrinkujalta tuleville kolmio	0,5			PIKA	kunta	
11	Kt 58, Sievintie	58/58/1000		Kevyen liikenteen väylän päättymisestä varoitettava liikennemerkki (merkki nro 153)	0,5	0,00032	0,640	PIKA	ELY	
12	Savolanmäentie välillä kt 58 Pihtiputaantie - Vasikkoniementien liittymä		500	Kevyen liikenteen väylä	150			2	kunta	
13	Savolanmäentie, lukion kohta			Korotettu suojatie ja kevyen liikenteen yhteys koululle	15			2	kunta	
14	Susisaarentie, Ammattiopiston liittymä			Väistämisvelvollisuus (kolmio)	0,5			PIKA	kunta	
15	Ammattiopistolle vievän kadun ja kevyen liikenteen väylän risteamiskohta			Suojatien merkitseminen	0,5			PIKA	kunta	
16	Susisaarentie, Niemenkartanon koulun kohta			Kevyen liikenteen väylän jatkaminen koulun pihalle asti	30			2	kunta	

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€v)	Kiireelli- syyss- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
17	Kt 58 Pihlputaantien ja mt 7594 Ylilestintien liittymän alikulku	58/59/0		Pensaiden matalana pitäminen alikulun molemmilla puolilla	3			PIKA	ELY	
18	Kt 58 Pihlputaantie, mt 7594 Ylilestintien ja Susisaarentien liittymän pysäkit	58/59/0		Pihlputaan suunnassa olevan pysäkin siirtäminen ennen alikulkua ja Susisaarentien liittymän pysäkin muuttaminen olakkeelliseksi ja jatkaminen alikulun suuntaan	35	0,00378	0,108	3	ELY	
19	Riihitie - kt 58 Pihlputaantien alikulku			Riihitien päästä yhteys kt 58 Pihlputaantien alikulkuun vieville väylille	30			3	ELY, kunta	
20	Mt 7594 Ylilestintie			Nopeusrajoituksen 60 km/h merkitseminen	0,5			1	ELY	
	Mt 7594 Ylilestintie,	7594/4/7925		Suojatien jatke	4			1	ELY	
21	Raisässaarentien ja Savolanmäentien liittymä	7594/4/7925		Suojatien merkitseminen Raisässaarentien yli	0,5	0,00043	0,860	1	ELY	
		7594/4/7925		Stop-merkkien vaihtaminen kolmioiksi	0,5	-0,00325	-6,500	PIKA	ELY	
22	Raisässaarentie			Katuvalaistus	6			3	kunta	
23	Mt 7623 Levonperäntie	7623/1/100-720	620	Nopeusrajoituksen tehostaminen ajoratamaalauksilla	1	0,00144	1,440	PIKA	ELY	
24	Kt 58 Pihlputaantie/Sievintie, mt 7623 Levonperäntien liittymä	58/58/2625		Liittymän kanavointi (maalauksin)	80	0,01	0,125	3	ELY	
25	Kt 58 Pihlputaantie, K-Marketin kohdalla	58/58/2775		Saarekkeellinen kevyen liikenteen ylityspaikka sekä yhteydet molemmille puolille	15	0,005	0,333	2	ELY	
26	Talvitie, kt 58 alikulku	58/58/2900-2975	75	Kevyen liikenteen yhteys Talvitieltä kantatien alittavaan alikulkuun	30	0,00032	0,011	2	kunta	
27	Kulmalantie, välillä kt 58 - Reijärventie			Kevyen liikenteen väylä	50			2	kunta	
28	Reijärventie välillä kt 58 - Ahonniementie			Kevyen liikenteen väylä	70			2	kunta	
				Kevyen liikenteen väylä	200			2	kunta	
29	Reijärventie			Suojatiejärjestelyt	20			1	kunta	
				Kirkkotien molempien liittymäalueiden jäsentely sekä korottaminen	30			1	kunta	
30	K-Marketin piha-alue			Pysäköintialueen jäsentely (maalaukset)	8			1	kunta	
31	Kirjaston edusta			Pysäköintijärjestelyt, Invapaikan leventäminen ja maalaaminen	5			PIKA	kunta	
				Invapaikan leventäminen ja maalaaminen	1			PIKA	kunta	
32	Kirkkotie, pankin edusta			Ajoradasta erotettu kevyen liikenteen yhteys alikulkuun vievälle väylälle	10			1	kunta	

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/M€v)	Kiireelli- syyss- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
33	Kirkkotie			Kevyen liikenteen väylän leventäminen ja korjaaminen	80			3	kunta	
34	Anjalantie			Läpiajon kieltäminen kantatielle 58 (mikäli säilyy kevyen liikenteen yhteytenä on rakennettava yhteys kantatien väylälle → keskisaarekkeellinen ylityspaikka ja sen jatkeet)	0,5			1	kunta	
35	Keskustan katuverkko			Aluenopeusrajoitus 40 km/h ja asuinalueiden 30 km/h	-			1	kunta	
36	Keskustan katuverkko			Ajoratamerkintöjen sekä suojateiden maalaus	-			PIKA	kunta	
37	Koko taajama-alue			Vaistamisvelvollisuuskäytäntöjen yhtenäisyyden tarkistaminen	-				kunta	



## HAJA-ASUTUSALUEELLE ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET

LIITE 1 6 (6)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustan- nukset (1000 €)	Onn. vähenemä (hvjo/v)	Tehokkuus (hvjo/MGV)	Kiireelli- syys- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
40	Kt 58 Haapajarventien ja mt 760 Pihtiputaantien liittymä	58/60/0		Liittymäalueen nopeusrajoitus 60 km/h (kaikista suunnista)	1	0,00729		PIKA	ELY	
		760/10/0-200								
		58/60/0		Liikenteen jakajan tehostevarret	1	0,00181		PIKA	ELY	
		58/60/0		Vaistotila	45	0,00482		3	ELY	
41	Kt 58 Lestijärventie välillä mt 18307 Kinnulanrannantie - mt 760 Sievintie	58/57/5680-6518	838	Nopeusrajoitus 60 km/h	0,5	0,01325		PIKA	ELY	
42	Mt 760 Leppälähdentien liittymän kohta	760/7/3660-3780	120	Yhteys Leppälähdentien koululle Leppälähdentien liittymän kohdalla	40	0,00016		1	ELY, kunta	
				Koulun jättoliikennejärjestelyt	10			2	kunta	
43	Kt 58 Pihtiputaantie välillä mt 18345 Hylkirannantie - mt 7594 Ylilestintie	58/59/0-3250	3250	Pientareiden leventäminen seuraavan päälystystyön yhteydessä	-	0,01562		3	ELY	
44	Kt 58 ja 760 Sievintie välillä Viljämäentie - Leppälähdentien koulu			Kevyen liikenteen yhteystarve	540			3	ELY, kunta	
45	Nättilän yksityistie			Nopeusrajoitus 40 km/h	0,5			1	kunta	
				Valaistus koululle asti	30			3	kunta	
46	Kalajan koulu			Jättoliikennejärjestelyt	10			2	kunta	
47	Kt 58 Haapajarventie, mt 18346 Kansanopistontien liittymä	58/60/1930		Stop-merkin vaihtaminen kolmioksi	0,5	-0,00131		PIKA	ELY	
		58/60/1930		Näkemäalueen kunnossapidon tehostaminen (talvella aurausvalliin matalana pitäminen sekä kesäaikaan pensaikon/heinikon raivaus ulottuen pysäkin takaosaan)	-	0,00138		PIKA	ELY	
		58/60/1930		Liittymän jäsentely, liikenteenjakaja	20			3	ELY	
48	Maantieverkko			Liikennemerkkien yhdisteleminen samoihin pylväisiin	-			1	ELY	



## Liite 2. Esimerkkejä liikennekasvatuksen ja viisaan liikkumisen edistämistoimenpiteistä

### TEKNINEN TOIMI

Liikenneympäristön suunnittelu, ylläpito ja rakentaminen

- Liikenneturvallisuus ja esteettömyys otetaan huomioon fyysisen liikenneympäristön suunnittelussa seuraavin toimenpitein:
  - Nimetään kuntiin esteettömyysvastaavat.
  - Otetaan vanhus- ja vammaisneuvostot mukaan julkisten tilojen ja katujen suunnitteluhankkeisiin.
  - Suoritetaan suunnitelmien ja kaavojen liikenneturvallisuustarkastukset.
  - Lisätään liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhteistyötä.
- Toteutetaan liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjä liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä suunnitelman mukaisesti.
- Jaetaan liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä koottua esteettömyyssuunnittelun materiaalipakettia yrityksille ja liikkeenharjoittajille.
- Hankitaan siirrettävä nopeusnäyttö ajonopeuksien hillitsemiseksi esimerkiksi seudun kuntien yhteisenä hankintana.
- Tehostetaan kunnossapitoa ja liukkaudentorjuntaa erityisesti esteettömyyskierroksella esiin nousseissa kohteissa ja taajamien pääreiteillä sekä linja-autopysäkeillä.

Tiedottaminen

- Tiedotetaan asukkaille toteutetuista toimenpiteistä, tulevista katutöistä ym. muutoksista liikenneympäristössä. Tehostetaan erityisesti internetin kautta tiedottamista.

Henkilökunnan koulutus

- Pidetään yllä teknisen toimen henkilökunnan liikenneturvallisuusosaamista koulutusten avulla.
- Varmistetaan, että maastotöitä ja mittauksia tekeillä on voimassa Tieturva-koulutus.

### KOULUTOIMI

Oppilaat

- Pyritään toteuttamaan poliisivierailu joka luokka-asteella. Koulut lähettävät vierailupyynnön poliisille.
- Järjestetään pyöräilykypärätempaus.
- Järjestetään Tuunaa kypärä –kilpailu.
- Järjestetään luokkien välinen kilpailu kypärän käytössä ja palkitaan parhaat.
- Järjestetään mahdollisuus suorittaa pyöräilijän ajokortti alaluokilla (0-2-luokat).
- Järjestetään heijastintempauksia heijastimen käytön lisäämiseksi.
- Järjestetään teemapäivät liikenteestä, yhteistyökumppaneina Liikenneturva ja poliisi.
- Hyödynnetään liikenneturvallisuutta aiheena koululaisten näytelmissä. Esitetään näytelmiä muille oppilaille ja vanhemmille.
- Kerrataan oppilaille jo alaluokista alkaen erilaisten kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan omatoimiseen sekä kestävään liikkumiseen.

Koulukuljetukset ja koululaiskuljettajat

- Varmistetaan että kunnissa koulukuljetusopas jota jaetaan sekä kuljettajille että vanhemmille.
- Parannetaan tiedonkulkua koulukuljetusten hoitajien ja koulutoimen välillä järjestämällä liikennöitsijöille keskustelutilaisuus, jossa painotetaan tiedonvaihdon tärkeyttä ja sovitaan tiedottamisen pelisäännöistä. Samalla painotetaan kuljettajien roolia liikennekasvattajana.

Opettajat

- Järjestetään (esimerkiksi alueellinen) Veso-koulutus opettajille, mukaan kutsutaan liikennöitsijät ja koulutus hankitaan Liikenneturvasta.
- Kannustetaan opettajia perehtymään Liikenneturvan internet-aineistoihin ja materiaaleihin.
- Jaetaan opettajille tietoa ja materiaalia erilaisten kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan kestävään liikkumiseen. Käytetään tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita luennoitsijoina.

Vanhemmat

- Tehostetaan vanhempiin kohdistuvaa valistusta lisäämällä yhteistyötä.
- Painotetaan vanhempainilloissa liikenneturvallisuusasioita ja esimerkkinä olemista sekä yhteisen linjan tärkeyttä kodin ja koulun välillä liikennekasvatusasioissa.
- Jaetaan vanhemmille tietoa ja materiaalia erilaisten kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan kestävään liikkumiseen sekä lasten kuljettamisen vähentämiseen.

Koulut

- Perustetaan kouluihin omat liikenneturvallisuusryhmät.
- Laaditaan kouluille liikenneturvallisuussuunnitelma. Suunnitelmien sisältö suunnitellaan koulukohtaisesti ja painotetaan paikallisesti tärkeinä pidettäviä asioita. Hyödynnetään Liikenneturvan Koulun liikenneturvallisuussuunnitelma -aineistoa sekä tarvittaessa asiantuntija-apua. Otetaan oppilaat mukaan suunnitelman laadintaan.

- Jatketaan liikenneturvallisuussuunnitelman laadinnan yhteydessä aloitettua koulujen piha-alueiden suunnittelua yhdessä teknisen toimen kanssa.

## SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

### Päivähoito

- Päivähoidon henkilöstö tutustuu ja perehtyy Liikenneturvan internetsivustoon "Liikenneturvallisuusteemat päivähoitossa" ja ottaa käyttöön valmiit toimintamallit ja materiaalit.
- Järjestetään liikenneaiheisia leikkejä, lauluja, satuja, tehtäviä ja askarteluja Liikenneturvan aineistoja hyödynnäen.
- Järjestetään vanhemmille teemailta, jossa käydään yhdessä läpi esim. turvalaitteiden käyttöä käytännössä, tarkastellaan päiväkodin/perhepäivähoidon ympäristöä liikenneturvallisuuden kannalta sekä keskustellaan koko perheen turvallisesta ja kestävästä liikkumisesta (vanhempien malli) sekä . Jaetaan tietoa eri kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan lasten kuljettamisen vähentämiseen.
- Osallistutaan tapahtumiin ja kampanjoihin (mm. Turvaa tenaville –tapahtuma).
- Tehdään vanhempien turvavälineiden käytön seurantaa.
- Jaetaan vanhemmille liikenneturvallisuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

### Neuvolat

- Neuvoiloissa 4-5 -vuotistarkastusten yhteydessä jaetaan Liikenneturvan Kulkunen-kirja vanhemmille.
- Neuvolakäynneillä kerrotaan turvavyön käytöstä raskauden aikana ja lapsen turvallisesta kuljettamisesta eri ikävaiheissa autossa ja polkupyörässä. Kerrotaan vanhemmille myös turvavälineiden käytöstä ja malliesimerkkinä toimimisesta.
- Hoitaja kehottaa vanhempia käyttämään Liikenneturvan Turvapupu.net -sivustoa lasten kasvatuksessa.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

### Aikuisväestö lääkärin ja terveydenhoitajan vastaanotoilla (terveyskeskukset)

- Kerrotaan alkoholin ja lääkkeiden käytön vaikutuksesta turvalliseen liikkumiseen. Käydään keskusteluja hoitokontaktien yhteydessä.
- Tehdään lakisääteinen ajokyvyn arviointi lääkärin toimesta tai poliisin läheteestä.
- Opastetaan ja motivoidaan asiakkaita turvalaitteiden (heijastin, pyöräilykypärä, liukuusteet) käyttöön.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuteen liittyvää aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.
- Sovitaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa riittävästä hiekoituksesta piha-alueella ja informoidaan mahdollisista puutteista kunnossapidossa.
- Pidetään sisätilat siistinä ja turvallisina.

### Työterveyshuolto

- Terveystarkastusten yhteydessä ja vastaanottotilanteissa huomioidaan liikenneturvallisuus työikäisten vastaanotolla kävijöiden kanssa. Kohderyhmänä ovat erityisesti
  - vuorotyöläiset (väsyneenä liikkuminen)
  - työkseen liikenteessä ajavat (väsymys, kiire)
  - hoitoon ohjatut (alkoholin suurkuluttajat) ja
  - asiakkaat, joilla ajokykyyn vaikuttava lääkitys.
- Kaikkia työterveyshuollon asiakkaita motivoidaan turvavälineiden käyttöön sekä työmatkoilla että vapaa-aikana.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.
- Jaetaan vastaanotoilla tietoa eri kulkumuotojen terveysvaikutuksista ja kannustetaan työmatkakävelyyn ja –pyöräilyyn.

### Vanhustyö, kotipalvelu, palvelukeskukset ja vammaistyö

- Opastetaan turvavälineiden ja turvallisten jalkineiden käyttöön sekä liikkumiseen pimeällä ja liukkaalla kelillä.
- Varmistetaan, että iäkkäillä on asianmukaiset liikkumisen apuvälineet käytössään.
- Tarkkaillaan piha-alueiden hiekoituksen ja muiden järjestelyiden riittävyttä ja ilmoitetaan tarvittaessa alueiden huollosta vastaavalle.
- Järjestetään yhteistyössä poliisin ja Liikenneturvan kanssa tietoiskuja sairauden, lääkityksen ja iän vaikutuksesta ajokykyyn.
- Hyvän lihaskunnon ja tasapainon ylläpitämiseksi rohkaistaan ja aktivoidaan ikääntyneitä liikkumaan.
- Ohjataan lihasvoiman vahvistamiseen kotiloissa ja kannustetaan osallistumista liikuntaryhmiin.
- Laitoshoidossa huomioidaan esteettömyys sisätiloissa ja ulkona; varmistetaan, että käytössä ovat toimivat luiskat, asiakkailla asianmukaiset jalkineet ja apuvälineet ulkona liikkueensa ja että ulkona on riittävä määrä istuimia. Opastetaan myös omaisia.
- Toteutetaan vanhusten vaaranpaikkakartoituksia yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa, hyödynnetään Liikenneturvan valmista mallia ja materiaalia ja tarvittaessa asiantuntija-apua.

### Sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilökunta

- Ylläpidetään henkilöstön liikenneturvallisuustietoutta järjestämällä säännöllistä koulutusta. Yhteistyökumppanina Liikenneturva.

- Kannustetaan työkseen liikkuvia (mm. kotipalveluhoitajat) turvavälineiden käyttöön ja avustetaan mahdollisuuksien mukaan niiden hankinnassa.

## NUORISO- JA VAPAA-AIKATOIMI

### Nuorisotilatoiminta

- Keskustellaan nuorten kanssa liikenneasenteista, ylinopeuksien ja onnettomuuksien seurauksista.
- Keskustellaan ja tiedotetaan turvavälineiden käytöstä ja suojavaikutuksesta (kypärät, turvavyöt, heijastimet).
- Keskustellaan ja tiedotetaan eri kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista. Kannustetaan omatoimiseen liikkumiseen ja kestäviin (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) kulkumuotovalintoihin.
- Järjestetään tietoisuuskampanjoita mopoilijoille, aiheena mm. turvallinen mopoilu, virittämisen seuraukset (yhteistyö poliisin kanssa), kypärän käyttö ja kiinnitys.
- Järjestetään tietoisuuskampanjoita liikenteestä ja päihteistä.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

### Matkat ja retket

- Tehdään tilannekohtaista asennekasvatusta yhdessä liikuttaessa.
- Edellytetään turvavälineiden käyttöä ja asiallista liikennekäyttäytymistä matkoilla ja retkillä.
- Urheiluseurat ja järjestöt
- Pyydetään urheiluseurojen ja -järjestöjen edustajia mukaan kunnan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Kannustetaan seuroja sopimaan mm. pyöräilykypärän käytöstä harrastusmatkoilla.
- Järjestetään turvavälinekampanjoita yhdessä seurojen kanssa jäsenille.
- Tiedotetaan seuroja liikenneturvallisuusasioista hyödyntämällä mm. Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

### Liikuntapaikat ja ulkoilureitit

- Suunnitellaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa latu- ja kelkkareittien teiden ylitykset ja taajama-ajot turvallisiksi (harkittu reititys ja hyvät opasteet).
- Varmistetaan turvalliset liikenne- ja pysäköintijärjestelyt liikuntapaikoilla ja tapahtumien yhteydessä.

### Nuoriso- ja vapaa-aikatoimen henkilöstö

- Tutustutaan ja otetaan käyttöön Liikenneturvan internet-sivuilla oleva nuoriso- ja vapaa-aikatoimen toimintoihin soveltuva laaja materiaali ja aineistot.
- Huolehditaan henkilöstön liikenneturvallisuustietämyksen ylläpitämisestä järjestämällä koulutuksia. Yhteistyökumppanina on Liikenneturva.

## KESKUSHALLINTO JA TYÖSUOJELU

### Työsuojelutoiminta

- Liitetään työmatkaliikenteen turvallisuus ja viisaan työmatkaliikkumisen edistäminen osaksi työsuojelutoimintaa. Viisaita kulkumuotovalintoja ovat kävely, pyöräily, joukkoliikenne ja kimpakyydit.
- Seurataan työmatkatapaturmia ja käydään ne säännöllisesti läpi yhdessä henkilöstön kanssa. Keskustellaan, kuinka tapaturmat olisi mahdollisesti voitu estää.
- Seurataan sattuneiden tapaturmien lisäksi myös läheltä piti -tilanteita kannustamalla työntekijöitä kertomaan työmatkalla sattuneista tilanteista (laaditaan esim. yksinkertainen ilmoituslomake läheltä piti -tilanteesta). Käydään tapaturmien yhteydessä läpi myös läheltä piti -tilanteet ja keskustellaan toimenpiteistä niiden välttämiseksi.
- Selvitetään työntekijöiden työmatkojen kulkumuodot, pituudet, poikkeamistarpeet sekä esteet työmatkakävelyille ja -pyöräilylle sekä joukkoliikenteen käytölle. laaditaan suunnitelma, kuinka työntekijöitä kannustetaan kestävään liikkumiseen.
- Järjestetään kampanjoita tai kilpailuja turvavälineiden käytön sekä työmatkakävelyn ja -pyöräilyn lisäämiseksi.
- Sovitaan työntekijöiden kanssa, että työssä polkupyörällä liikuttaessa käytetään kypärää ja jalan kulkiessa heijastinta.
- Tehdään henkilöstön työmatkojen vaaranpaikkakartoitus ja käydään tulokset läpi henkilökunnan kanssa ja sovitetaan toimenpiteistä, joilla voidaan lisätä työmatkaliikkumisen turvallisuutta. Hyödynnetään Liikenneturvan internet-sivustolla olevaa valmista aineistoa kartoituksen laadinnassa.

### Keskushallinto

- Järjestetään koko henkilökunnan räätälöityä koulutus- ja teematilaisuuksia liittyen liikenneturvallisuuteen ja kestäväan liikkumiseen. Yhteistyökumppaneiksi pyydetään poliisia ja Liikenneturvaa sekä mahdollisesti muita asiantuntijatahoja.
- Järjestetään liikenneturvallisuusryhmälle koulutustilaisuuksia liikenneturvallisuustietämyksen ylläpitämiseksi, yhteistyötahoina poliisi, Liikenneturva sekä muut asiantuntijat. Järjestetään koulusta myös viisaisiin kulkumuotovalintoihin hja niiden terveys- ja ympäristövaikutuksiin sekä liikkumisen ohjauksen suunnitteluun liittyen.
- Tuetaan mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden turvavälineiden hankintaa (esim. hands free-laitteet, pyöräilykypärät, heijastinliivit, liukuesteet).
- Tiedotetaan kunnan kesäasukkaita turvallisesta loma- ja vapaa-ajan liikkumisesta, kuten turvavälineistä, promillirajoista tiellä ja vesillä, perävaunun kuormaamisesta jne. Hyödynnetään tiedottamisessa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

- Tiedotetaan säännöllisesti kunnan internet-sivuilla ajankohtaisista liikenneturvallisuusasioista. Tiedottamisessa voidaan hyödyntää liikenneturvan Viikon vinkki -aineistoa.
- Varaudutaan kunnan budjetissa liikenneturvallisuustyöstä aiheutuviin kuluihin.

### Linkit materiaaleihin:

#### LAPSET JA KOULUIKÄISET

Turvapupu, [www.turvapupu.net](http://www.turvapupu.net) - lasten liikennekasvatusaineistoa mm. kysymyksiä, väritystehtäviä, pelejä

Vili Vyötiäinen, <http://www.liikenneturva.fi/buddy/fi/index.html> - lasten liikenneturkka, jossa tietoa ja tehtäviä.

Liikennekasvatuksen työkalupakki, [www.liikenneturva.fi/tyokalupakki](http://www.liikenneturva.fi/tyokalupakki) - oma sivusto, josta löytyvät mm. seuraavat aineistot:

- Tuoreimmat liikenneturvan uutiset ja tiedotteet
- Laaja sivusto koulujen liikenneturvallisuustyöhön ja liikenneturvallisuussuunnitelman laadintaan: <http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/liikenneturvallisuussuunnitelma/index.php>
- Kolhuitta kouluun I (liikenneturvallisuusrastit) ja II (liikenneturvallisuustehtäviä yläkouluun) -aineistot
- Liikenneturvallisuusteemat päivähoitossa -sivusto, jossa paljon aineistoa: [http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon\\_liikenneturvallisuusteemat/index.php](http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon_liikenneturvallisuusteemat/index.php)
- Lisäksi aineistoa seuraava otsikoinnin mukaisesti:
  - Liikennekasvatus (yhteenvedo varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen, paljon materiaalia)
  - Autossa matkustaminen (materiaalia ja tietoa koululaiskuljetuksista ja bussilla sekä taksilla matkustamisesta)
  - Jalankulku (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
  - Pyöräily (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
  - Mopoilu (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
  - Turvalaitteet (tietoa turvalaitteista ja tehtäviä)
  - Liikennenympäristö (vaaranpaikkojen kartoitus ja tehtäviä)

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/lapset)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/index.php> lisäksi paljon tietoa lasten liikenneturvallisuudesta ja liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat aineistot:

- Koulu- ja päivähoitokuljetukset, oma sivusto jossa tietoa ja mm. opas koulukuljetusopas: <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/koulukuljetus.php>
- Turvallisuus on pieniä tekoja - työ kunnissa, tietoa kuntateemasta sekä seuraavat aineistot:
  - Kalvosarja: Lasten liikenneturvallisuus (PowerPoint ladattavissa)
  - Esite: Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen (pdf ladattavissa)
  - Juliste: Anteeksi, onko sinulla muutama sekunti aikaa? (pdf ladattavissa)
- Turvallisesti tien yli ja turvaa lapsen koulutie -aineistot
  - Tarkistuslista koulun liikenneturvallisuus-toimia varten opettajille (pdf ladattavissa)
  - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus oppilaille (pdf ladattavissa)
  - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus lasten vanhemmille (pdf ladattavissa)
- Lasten turvalaitteet autossa – tietoa lapsen kuljettamisesta autossa

#### NUORET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/nuoret)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/index.php> on tietoa nuorten liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Mopoilu
  - Minä ja mopo, DVD (näyte ladattavissa sivuilta), keskustelun pohjaksi
  - Sinä, mopo ja liikenne -juliste
  - Mopoilijoille tarkoitettu opas (pdf ladattavissa sivustolta)
  - Pidä pelivaraa mopoilija -kalvosarja (pdf ladattavissa sivuilta)
  - Kirje mopoilijan vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
  - Esitys: Mopotietoutta vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
- Ideoita ohjaajille liikenneaiheen käsittelyyn nuorten ryhmissä (pdf ladattavissa)
- Turvallisesti harrastuksiin, tietoa ja materiaalia: [http://www.liikenneturva.fi/turvallisesti\\_harrastuksiin.php](http://www.liikenneturva.fi/turvallisesti_harrastuksiin.php). Sivustolta on ladattavissa opas ohjaajille harrastusmatkojen turvallisuuden edistämiseksi sekä oppaan tueksi PowerPoint -esitys ohjaajien koulutustilaisuuksissa ja vanhempainilloissa käytettäväksi.

Liikennekasvatuksen työkalupakki:

[http://www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toisen\\_asteen\\_koulutus/index.php](http://www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toisen_asteen_koulutus/index.php), josta löytyy tietoa

toisen asteen koulutuksen liikennekasvatuksesta ja mm. seuraavat aineistot:

- Liikenneturvan tuottamassa Jarmon pitkä matka-elokuvassa liikenneonnettomuudessa loukkaantunut nuori kertoo omasta onnettomuudestaan. Lisätiedot ja näyte: [http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/jarmon\\_pitka\\_matka\\_video.php](http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/jarmon_pitka_matka_video.php)
- Liikenneturvan Menossa mukana -toiminnassa liikenneonnettomuudessa vammautuneet nuoret vierailevat lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kertomassa oppilaille omasta onnettomuudestaan ja sen vaikutuksista elämäänsä. Lisätiedot: [http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/menossa\\_mukana.php](http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/menossa_mukana.php)
- Liikenneturvan tuottamassa Elämää täysillä -videossa nuoret kertovat tuntemuksistaan sen jälkeen, kun kolme heidän ystävänsä oli kuollut ja yksi loukkaantunut vakavasti liikenneonnettomuudessa. Mukana aineistossa on myös tukiai-

neisto opettajille keskustelun pohjaksi. Lisätiedot ja näyte:  
[http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/elamaa\\_taysilla.php](http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/elamaa_taysilla.php)

#### AIKUISET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/aikuiset) <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/aikuiset/index.php> on tietoa työliikenteen turvallisuuden parantamisesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Työ ja liikenne -opas (pdf ladattavissa)
- Työ ja liikenne -esite (pdf ladattavissa)
- Lomakkeita (kaikki ladattavissa sivuilta word -muodossa):
  - Työmatkojen ja työasiamatkojen kartoitus
  - Työliikenteen yleiskartoitus
  - Työhön liittyvien matkojen vaaranpaikat
  - Vaaratilanneselvitys
  - Liikenteestä aiheutuvien riskien arviointi
  - Työajoon liittyvien riskien kartoitus

#### IÄKKÄÄT

Liikenneturvan internet-sivuilta (liikennekasvatus/iäkkäät) <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/index.php> löytyy tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja mm. seuraavat materiaalit:

- Liikenneympäristön vaaranpaikkakartoitus iäkkäille, omalta sivustolta tietoa sekä toimintamalli, esite ja lomake ladattavissa. Lisäksi yhteenvetoja toteutetuista kartoituksista. Linkki:  
[http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/liikenneympariston\\_vaaranpaikkakartoitus.php](http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/liikenneympariston_vaaranpaikkakartoitus.php)
- Autoillen kaiken ikää -opas (pdf ladattavissa)
- Ikäkuljettajan itsearviointi -opas (pdf ladattavissa)
- Iäkkäiden turvallisuusteetit (pdf ladattavissa)
- Iäkäsasioihin perehdytetyt Liikenneturvan kouluttajat, linkki omalle sivulle  
[http://www.liikenneturva.fi/fi/kuljettajien\\_jatkokoulutus/iakkaat/iakaskouluttajat.php](http://www.liikenneturva.fi/fi/kuljettajien_jatkokoulutus/iakkaat/iakaskouluttajat.php)
- Vinkkejä hoitajille, linkki omalle sivulle  
[http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/turvallisuus/vinkkejä\\_hoitajille.php](http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/turvallisuus/vinkkejä_hoitajille.php)

KAIKILLE IKÄRYHMILLE materiaalia liikenneturvallisuustyöhön voi tilata Liikenneturvan Turvapuodista:  
<http://www.liikenneturva.fi/fi/turvapuoti/index.php>

Liikenneturvan internet-sivut [www.liikenneturva.fi](http://www.liikenneturva.fi)

#### **Viisaan liikkumisen edistäminen kunnassa ja työpaikoilla:**

Viisaita valintoja liikkumiseen –esite:  
[http://www.motiva.fi/files/4897/Viisaita\\_valintoja\\_liikkumiseen\\_kunnassasi.pdf](http://www.motiva.fi/files/4897/Viisaita_valintoja_liikkumiseen_kunnassasi.pdf)

Esimerkkejä Suomesta:  
[http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen\\_ohjaus\\_tyopaikoilla/aineistot/esimerkkeja\\_tehdyista\\_toimista\\_suomessa](http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/esimerkkeja_tehdyista_toimista_suomessa)

Esimerkkejä Euroopasta:  
[http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen\\_ohjaus\\_tyopaikoilla/aineistot/esimerkkeja\\_euroopasta](http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/esimerkkeja_euroopasta)

Liikkumissuunnittelun työkaluja:  
[http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen\\_ohjaus\\_tyopaikoilla/aineistot/liikkumissuunnittelun\\_tyokaluja](http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/liikkumissuunnittelun_tyokaluja)

TYKELI (Työpaikat kestävän liikkumisen edistäjinä) -pilottihankkeet:  
[http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen\\_ohjaus\\_tyopaikoilla/aineistot/pilotit](http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/pilotit)

Polku edellisiin: [www.motiva.fi](http://www.motiva.fi) » Liikenne » Liikkumisen ohjaus työpaikoilla » Aineistot

Kävelevä koulubussi: [http://www.liikenneturva.fi/www/fi/liikennekasvatus/lapset/kaveleva\\_koulubussi.php](http://www.liikenneturva.fi/www/fi/liikennekasvatus/lapset/kaveleva_koulubussi.php)

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,  
liikenne- ja ympäristökeskus  
PL 86  
90101 Oulu  
puh. 0295 038 000  
[www.ely-keskus.fi](http://www.ely-keskus.fi)

Reisjärven kunta  
Reisjärventie 8 A  
85900 Reisjärvi  
puh. 040 3008 111  
[www.reisjarvi.fi](http://www.reisjarvi.fi)